

V 30 dneh 30 števil

4 strani ob ponedeljkih in dnevih po prazniku

6 strani ob delavnikih

8 strani ob nedeljah

za borih

12 dinarjev mesečno

nudi v Sloveniji samo

„GLAS NARODA“

Mesečna naročnina
12 Din, za inozem-
stvo 20 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregoričeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček.
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglaš po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust
Maribor, Aleksan-
drova c. 16. Tel. 2290.
Celje, Prešernova 6/1

Današnja številka vsebuje:

Delavsko vprašanje
Konferenca o dobavi premoga
zopet odgodena
Otvoritev kulinarčne raz-
stave
Stavka v celjski cinkarni
Otvoritev kina Sloga pre-
ložena
Splitski kongres agronomov
za napredek naše živinoreje

Št. 135

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v petek, dne 13. septembra 1935

Rokopisov ne vračamo Leto 1

Delavsko vprašanje

Naše delavstvo nima danes eksistenčnega minimuma; delavske mezde so padle daleč pod življenjski standard. Če trdimo, da kmet nima denarja, moramo še v večji meri podčrtati dejstvo, da široke delavske mase gladujejo. Industrijska podjetja so zaradi obče gospodarske krize začela ne samo z redukcijami svojega delavstva, marveč tudi z redukcijo delavnih dni. Po naših rudarskih revirjih se dela na teden po tri, ponekod celo samo po dva dni z minimalnimi mezdami. To je samo eden izmed vzrokov obupnega stanja našega delavstva.

Industrijska podjetja sama so drugi vzrok težkega stanja našega delavstva. Ona niso nudila in država jih ni k temu prisilila, da bi v dovoljni meri poskrbela za varnostne, higienske in zdravstvene naprave v svojih tovarnah in rudnikih. Delavstvo je izpostavljeno dnevno največji nevarnosti za golo življenje in do- gajajo se nesreče, kakor smo jo doživeli še pred letom dni v Kaknju, ko je poginilo preko sto delavcev, po večini družinskih očetov. Strogo bi bilo treba nadzirati vse naše rudnike in tovarne in po strokovnjakih ugotoviti ali in v koliki meri odgovarjajo življenjski varnosti posameznika. Rudnike in tovarne, ki nimajo varnostnih, higienskih in pa zdravstvenih naprav, naj ministrstvo zapre, podjetnike pa kaznuje, ker so se igrali z življenjem tolikih naših so- državljanov! To bi bil prvi socialni ukrep vlade, ki bi v mnogočem pripomogel k zbolšanju obupnega položaja, v katerem se naše delavstvo nahaja.

V vprašanju socialnega zavarovanja je naša država po krivdi in nerazumevanju odločujočih faktorjev, skoraj na zadnjem mestu v krogu modernih držav. Socialno zavarovanje, kakršno ga imamo danes je kulturni škandal, ki nujno in brezobzirno zahteva temeljite remedure in reforme.

Prvič je treba poudariti, da dobi delavec v slučaju bolezni premajhno pod- poro, s katero ni v stanju, da bi dosegel zopet nazaj načeto ali že izgubljeno zdravje. Podporna doba je prekratka, zlasti v slučaju, če oboli delavec za tu- berkulozo, ki je glavna in najstrašnejša delavska bolezen. Ozdraviti je ne more zakonski paragraf, niti ji določiti meje ali časa. Vemo, da človek hitro zboli, zdravi se le polagoma. Zato bi se morala podporna doba podaljšati v slučajih dol- gotrajne bolezni.

Drugič, število delavcev, ki se zdravi na račun socialnega zavarovanja je mi- nimalno in niti zdaleka ne odgovarja razmerju vplačanih rednih prispevkov. V delavskih vrstah raste silen odpor proti delu Središnjega urada za zavarov- vanje delavstva in v njih vstaja trditve, ki ni pavšalna, ampak ima svojo ute- meljitev v dejstvih, da so okrožni uradi ustanovljeni zato, da tam zaposlenih toliko sto uradnikov te institucije, ki bi morala biti res socialna ustanova.

Mi imamo sicer zakon o zavarovanju delavcev, toda žal se marsikatero pa- metne odredbe tega zakona ne izvajajo. Kaj nam pomaga, da imamo moderen socialni zakon, če se pa v praksi ne iz- vaja? V mislih imam določbo o invalid- skem in starostnem zavarovanju, ki je že zdavnaj uvedeno po vseh drugih državah. Invalidsko in starostno zava- rovanje čaka nujne realizacije. To za- varovanje bi se moralo raztegniti na vse panoge industrije in obrti, najidealnej- še pa ga vpeljati obvezno za vse sta- nove! Najprej pa naj se uvede v oni industriji, ki nam iz svojih obratov po- meče v kratki dobi mase prežgodaj osta- relih in invalidnih delavcev!

Z uvedbo starostnega in invalidskega zavarovanja bi se znatno olajšalo stan- je izmučenega in izgaranega delavske- ga stanu in bi se znatno omililo tudi splošno gospodarsko stanje. Pri uvedbi invalidskega in starostnega zavarovanja bi se morala imeti pred vsem v vidu žalostno dejstvo, da je večina rudarske

V Ženevi nič novega...

Petorica ne najde osnove za sporazum

Nadaljujejo se osebni razgovori**...a vodi razgovore**

Pač pa se je baron Aloisi snoči sestal po vrsti z Lavalom, Beckom in Berger-Walden-eggom.

Po informacijah italijanskih virov bo Laval najbrže že danes stavljal petčlanskemu odboru nove predloge. Če bo odbor te predloge sprejel, jih bo nato predložil baronu Aloisiju, ki je, kakor pravijo italijanski krogi, že obljubil, da jih bo skrbno proučil.

Do zdaj se petčlanski odbor ni mogel spo- razumeti s prizadetima strankama o poročilu, ki bi moglo dobiti v DN potrebno večino in s tem priznanje, da je predlagana rešitev pravi-čna.

Ženeva, 12. septembra. w. Dogodek včerajš- njega dne v Ženevi je bil govor angleškega zunanjega ministra Hoarea. Lahko rečemo, da so se s tem govorom dela plenarne seje začela v znamenju spoštovanja pakta. V 15 letih, od- kar obstoja špenevska ustanova, še ni bilo za- stopnika Velike Britanije, ki bi bil na enak način poudarjal, da je ta država pripravljena spoštovati mednarodne obveznosti do kraja.

Novi razgovori med Lavalom in Hoareom

O snočni konferenci med Lavalom in Sirom Samuelom Hoareom so zvedeli, da sta razprav- ljala o zelo važnih vprašanjih in da so bila

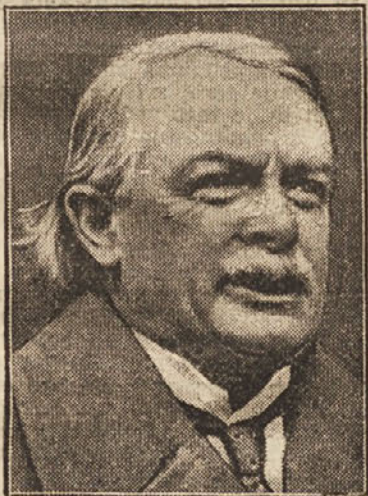
na dnevnem redu tudi vprašanja, ki se ne ti- čejo italijansko-abesinskega spora. Proučila sta tudi vsa evropska vprašanja na podlagi londonskega komunikeja od 3. februarja. Pred- sednik francoske vlade Laval bo govoril v petek.

Aloisi uradno molči...

Baron Aloisi po vsej priliki ne bo odgovoril na govor sira Samuela Hoarea v skupščini DN. Italija bo počakala na izid posvetovanja pet- članskega odbora, nakar bo v skladu z izjavo barona Aloisija pred svetom DN sprejela svo- je sklepe, da si s tem ohrani svojo popolno svobodo.

Lloyd George o Mussolinijevih odkritih namerah

London, 12. septembra. AA. Iz Plymoutha po- ročajo, da je tamkaj govoril v krogu svojih pri- stašev Lloyd George. V govoru se je dotaknil tudi italijansko-abesinskega spora, Lloyd George

Lloyd George

je dejal, da ni Mussolini nikdar skrival svojih namer glede Abesinije, in to mu je treba po- šteno priznati. Dalje je Lloyd George omenil govor sira Samuela Hoara v Ženevi in izrazil prepričanje, da bo vsa država, ne glede na strankarsko pripadnost podprla britansko vlado pri vseh njenih sklepih, ki jim bo namen izpo- polnitev obveznosti do Društva narodov.

Pred rekonstrukcijo grške vlade

Atene, 12. septembra. AA. Narodnemu poslan- cu Panajotakis, ki je med napadom v skupščin- ski veži priskočil svojemu bratru generalu Pana- jotakis, na pomoč, so amputirali roko radi rane, ki se je poslabšala. Kakor je znano, je bil poslanec Panajotakis med tem incidentom ranjen.

Listi pišejo o skorajšnji rekonstrukciji kabi- neta. Mnenja je, da bo s to rekonstrukcijo okrepljen tisti del vlade, ki je za izpremembo vladavine. Drugi listi pa so mnenja, da bo re- konstrukcija radi odstranitve generala Kondilisa iz vlade v zvezi z njegovim zadnjim incidentom z generalom Panajotakisom.

Atene, 12. septembra. AA. V tukajšnjih poli- tičnih krogih mislijo, da napetost v državi, na- stala zaradi afere generala Panajotakisa, še ni popustila. Tudi pristaši ljudske stranke zahte- vajo, da se generalu Panajotakis vrne njegov prejšnji čin, general Kondilis naj pa izstopi iz vlade.

Doznava se, da so venizelistične stranke defi- nitivno sklenile sodelovati pri plebiscitu in da se bodo z vsemi silami zavzemale za ohranitev sedanjege ustavnega sistema. Prvaki teh strank izjavljajo, da bo kampanjo za plebiscit vodil sam Venizelos.

in tekstilne industrije v rokah tujcev, ki nam odnašajo težko zaslužen denar v tujino, nam pa zapuščajo v breme države, banovin, občin in posameznikov prezgodnje invalide in hiralce.

Karel Doberšek, nar. poslanec.

Odmevi Hoarovega govora

Pariz, 12. septembra. Havas poroča: Pariški listi beležijo močan vtis, ki ga je zapustil vče- rajšnji govor angleškega zunanjega ministra Hoarea. Posebno levičarski listi pozdravljajo govor in ga smatrajo za močno in odločno manifestacijo v korist stroge izvedbe pakta. Listi odobravajo v načelu ta govor, pravijo pa obenem, da bi radi vedeli, ali bo Velika Bri- tanijska pokazala podobno odločnost v obrambi pakta, če bi ga morala braniti v sami Evropi. Če ta govor povzroča, pravi neki list, kritiko glede tega, ali je za ublažitev italijansko-abesinskega spora primeren, je z druge strani pomirljiv pojav, v kolikor ga tolmačimo s sta- lišča kolektivne varnosti in njene obrambe, za kar se Francija bori že več let.

»Petit Journal« in še neki drugi listi so mnenja, da je Hoare v svojem govoru tako rekoč postavil Italiji ultimatum.

»Echo de Paris« smatra, da je ta govor do- godek ogromnega pomena. Izjava barona Aloisija listom kaže, da smatra italijanska dele- gacija grožnje s sankcijami za resne. Navzlic vsemu, nadaljuje list, so Francozi ta govor prečitali z nekakšnim razočaranjem. Sir Sa- muel Hoare, pravijo Francoski krogi, je govo- ril o Afriki tako, kakor je francoska vlada vedno govorila o Evropi. Tedaj pa jo Angleži niso hoteli poslušati. Verjetno je, da se bo angleška vlada vrnila k svojemu dosedanjemu besednjaku, čim nastane podobno vprašanje v Evropi.

»Spomenik klevetek«

Milanski »Corriere dela Sera« je nad izjavo- nji angleškega zunanjega ministra razočaran in proglašala Hoarea za nemoralnega moralista,

Angleški zunanji minister Samuel Hoare, čigar velik govor v Ženevi o dolžnostih Velike Britanije vsi londonski listi odobra- vajo, dočim je oni del govora, ki omenja proučitev sedanje razdelitve pokrajin, važ- nih za pridobivanje surovin, vzbudil pri nekaterih listih presenečenje, ker ta del govora nikakor ni primeren za ublažitev spora med Italijo in Abesinijo.

Ki je s svojim govorom samo poslabšal italijan- sko-abesinski spor. List pravi, da je Hoare v prikriti obliki prepustil nadaljno besedo Fran- ciji. Ta država se bo morala zdaj odločiti.

»Stampa« pravi, da pomeni Hoareov govor spomenik klevetek.

Rosenberg o rasi, Hitler o umetnosti

Nürnberg, 12. septembra. p. Alfred Rosenberg je snoči otvoril zborovanje kulturnih organiza- cij. V svojem govoru o plemenu je izjavil, da je to vprašanje eno najvažnejših osnov nacio- nalno-socialističnega nazora o svetu.

Na kraju svojega govora je Rosenberg sporo- čil, da ustanovi nemška nacionalno-socialistična stranka z današnjim dnem posebno nagrado za umetnost in znanstvo v obliki stipendije, ki bo letos podeljena predsedniku pesniške aka- demije Jostu in prof. dr. Winterju.

Na seji kulturnih organizacij je imel snoči tudi kancelar Hitler kulturno političen govor. V svojem prvem delu je obravnaval vprašanje, ali kaže v sedanjih, ogromnih političnih in gospodarskih nalogah, posvečenim časom, ra- čunati s kulturnimi in umetniškimi vprašanji, ali je pravilno graditi spominske stavbe, me- sto da se vpoštevajo bolj gmotni izdatki in ali so dovoljene žrtve za umetnost v dobi, ko je povsod toliko siromaštva, bede in pomanjkanja.

»Kdor želi vzgojiti narod s ponosom«, je na- daljeval Hitler, »mu mora dati tudi vidnih po- bud za ponos.« Ugovor, češ da v dobi velike gmotne bede ne kaže podpirati umetnosti, ker je baje luksuz, pomeni enak nedostatek kakor sama beda. Kdo more resno zanikati, da je bilo pomanjkanje tudi v dobah, ko je umetnost najbolj cvetela. Čim manj se pospešuje kultura, tem manjši postaja pri dotičnem narodu živ- ljenjski standard, beda njegovih državljanov pa tem večja. Umetnost ni v nobenem primeru iz- raz kapitalističnega stremeljenj.

V kratkih letih je nacionalno-socialistični pokret storil za kulturni razmah nemškega na- roda več, kakor židovski režim v zadnjih de- setih letih.

Hitler je nato govoril v nalogah umetnosti,

ki da mora dajati notranjemu in s tem večno zdravemu bitju svojega naroda njegov zunanji, živi in vidni izraz.

Krvavi dogodki v mehiškem parlamentu

Mexico, 12. septembra. AA. V narodni skup- ščini so se odigrali krvavi dogodki. Dva nara- dna poslanka sta hudo ranjena. Narodni poslanec Martinez Vadalez je ubit. Nesreča se je pripetila med razpravo o nekem zakonskem načrtu. Razprava se je pretvorila v splošen prepir.

Ko je počil prvi strel, je nastalo streljanje na vse strani. Skupščina je nudila sliko pravega razbojniškega spopada. V borbo je poseglo tudi občinstvo z galerij. Med ranjenci je tudi grof Mandez, bivši guverner. Policija je zasedla po- slopje in ga varuje. Po vsem mestu vlada ogromno razburjenje.

Smrt 105 let stare starke

Lille, 12. septembra. AA. Tu je umrla neka starica, ki je 19. januarja t. l. sla- vila svoj 105. rojstni dan.

Vremenska napoved

Novi Sad: Jasno po celi banovini, s povečano oblačnostjo na severo-zapadnem in zapadnem delu države. Temperatura se bo zvišala.

Solnce vzhaja ob 5.13 in zaide 17.55.
Dunaj: Jasno in topleje v severnih Alpah. V južnih Alpah jasno, topleje in nekoliko vetro. V jugovzhodnih Alpah pretežno jasno, v nižinah megla.

Politični utrinki

Pismo, ki marsikaj pove

Član glavnega odbora narodno radikalne stranke, predsednik okrožnega odbora NRS za sarajevsko oblast in predsednik mestnega odbora NRS za mesto Sarajevo, *Avakum Perišić* je razposlal svojim prijateljem naslednje pismo:

»Dragi prijatelj!

Znano Vam je, da se je v službi onih velikih idej, ki jih je inavguriral 6. januarja 1929 blagopokojni kralj Aleksander, ko je bilo prepovedano delo vsem takratnim političnim strankam v državi, odločilo veliko število prvakov naše narodno radikalne stranke z ogromnim številom njenih pristašev, da vstopijo v novo politično organizacijo, ki je bila po želji in zamisli blagopokojnega kralja ustanovljena, da zbere na znanem političnem programu vse dožetne naslednike raznih političnih strank. S tem postopanjem smo pripomogli h krepkemu ostvarjenju velike šestjanuarske misli in obenem zajamčili naši organizaciji za te prilike dostojno zameno, našim prijateljem pa vpliv na javne posle, ki jim kot pristašem najmočnejše politične organizacije pripada s polno pravico.

Ogromne mase naših prijateljev so odobrile patriotsko odločitev naših prvakov v polnem prepričanju, da se bo s silo te naše politične organizacije moglo neokrnjeno in uspešno izvesti načela šestjanuarskega programa in da se bodo na ta način ohranile vrste naše organizacije v celoti.

V obeh smereh se je s takim delom v šestih letih mnogo doseglo in kralju kakor narodu častno služilo. Vstopivši v novo organizacijo z vsemi dobro hotenimi prijatelji, so se naša pričakovanja izkazala kot upravičena in uspešna vse do onega trenutka, dokler je bil naš največji voditelj pri življenju. Z nenadomestno izgubo, ki nam jo je prinesla njegova mučniška smrt in s prihodom zlonamerne vlade samozvanih čuvarjev užaloščene države, je nastala nezasičena revolta in zastoj v našem političnem življenju. Kaotično stanje, ki ga je ustvarila ta vlada s svojim nerazumljivim in brezobzirnim delom in v katerem se je tudi sama udušila brez nade na povratek, nam ukaže brezupno, da vse naše pristaše sedaj ponovno zberemo in čvrsto povežemo v vrste naše narodno radikalne stranke, povezujoči k nam tudi vse naše dobro misleče prijatelje, ki smo si jih pridobili s skupnim udanim šestletnim delom in tudi pristaše drugih političnih strank, a obenem, da odbijamo one, ki so prišli na to delo z namenom, da z intrigami ustvarjajo nemir in profanirajo velike programske misli blagopokojnega kralja Mučenika.

Da ne bi tudi nepozvani in nedostojni v današnji nejasni situaciji zanesli revolte v vrste narodno radikalne stranke in vseh njenih prijateljev, ki so z nami iskreno sodelovali, smo mi v Sarajevu v dogovoru z našimi vidnimi osebnostmi obnovili delo prejšnjega odbora narodno radikalne stranke, o čemer Vas obveščamo. Pričakujemo, da boste tudi Vi v svojem kraju napravili isto in da bomo tudi v bodoče, kakor do sedaj (tudi pred 6. januarjem 1929 in za časa šestletnega dela) skupno krepili naše vrste, složno in dogovorno delali in preprečili, da naše prijatelje — tisti ki hočejo v kalnem ribariti — ne odvajajo na stranpoti, ker bomo na ta način v današnjih usodnih dneh s tem najbolje služili kralju in domovini.

Avakum Perišić.

Akcija „slovenske fronte združene opozicije“

Zagrebski »Obzor« poroča iz Ljubljane: »Zastopniki slovenske fronte združene opozicije« dr. Dragotin Lončar, dr. Dobovišek in tovariši so razvili živahno akcijo za populariziranje programatičnih ciljev gibanja slovenske fronte. Pri tem so naleteli na zelo ugoden teren. Njihova akcija zaznamuje velike uspehe posebno na štajerskem, v Beli Krajini in v Prekmurju. Dr. Lončarju se je pridružil znaten del slovenske inteligence in je verjetno, da se bo v teku časa to število še znatno povečalo. Kmečki živeli z največjimi simpatijami pristopa k tej akciji.

„Hrvatska Straža“ proti „Pravdi“

»Hrvatska Straža« se razburja nad pisanjem dela beograjske tiska in pravi: »Zdi se, da bi bila dolžnost izvenparlamentarnih strank in merodajnih beograjskih krogov, da napravijo konec intrigam beograjske »Pravde«, ki sistematično ruje proti sporazumu s Hrvati in da onemogočijo, da ta list piše in nastopa v imenu beograjskih izvenparlamentarnih strank. Davidović in Joca Jovanović ne bi smeli trpeti, da »Pravda« govori »iz krogov vodilnih listov izvenparlamentarne opozicije«, ker ustvarja njeno pisanje revolte. Javnost z vso pravico sklepa, da se te vesti preko »Pravde« v nobenem primeru ne lansirajo proti želji beograjskih izvenparlamentarnih opozicijskih krogov. Zavezanost ne daje samo pravice, pač zahteva tudi neke določene dolžnosti.

Tuji arheologi v Mariboru

Maribor, 12. septembra

Danes dopoldne je prispela v Maribor večja skupina arheologov iz raznih evropskih držav, ki se mudi že delj časa na poučnem potovanju v naši državi. Maribor je njih zadnja in zaključna postaja.

Na kolodvoru sta jih sprejela mestni načelnik dr. Lipold, ki jim je zaezel iskreno dobrodošlico, v imenu zgodovinskega in muzejskega društva pa jih je pozdravil prelat dr. Kovačič. Po kratkem odmoru so si tuji gostje ogledali mesto in po ogledu nadaljevali pot v Avstrijo.

Konferenca o razdelitvi premoga

Za slovenske rudarje Konferenca odgojena zaradi nastopa ministra dr. Kreka

Beograd, 12. sept. b. Danes dopoldne ob 10. uri je bila v prometnem ministrstvu važna konferenca, ki se je na njej obravnavala nova razdelitev dobav premoga iz slovenskih in hrvatskih rudnikov. Tej konferenci so prisostvovali minister za promet dr. Spaho, zastopnik notranjega ministra dr. Miha Krek, inspektorja za ljubljansko in zagrebško direkcijo železnic, načelnika strojnih oddelkov obeh direktij in strokovnjaki generalne direktije državnih železnic v Beogradu. Na to konferenco niso bili povabljeni zastopniki hratskih in slovenskih rudarskih podjetij. Kakor smo zvedeli, je bilo sklenjeno, da se ne zvišajo državne

dobavke črnega premoga, ki ga je državna direkcija dosedaj dobivala iz drugih državnih rudnikov. Strokovnjaki so forsirali in zahtevali, da se še naprej dobavlja premog iz državnih rudnikov, čemur se je odločno protivil minister brez listnice dr. Miha Krek, ki v svojih izjavah odločno vztraja na tem, da se ta premog dobavlja iz slovenskih rudnikov in pri tem iznesel socialne vidike, po katerih je dosedanja razdelitev premogovnih dobav krivična. Radi tega odločnega stališča dr. Kreka ni prišlo na tej konferenci do pozitivnih sklepov in se je konferenca odgodila.

Zdravje dr. Voje Marinkovića se boljša

Beograd, 12. septembra. b. Bolezen dr. Voje Marinkovića, bivšega predsednika vlade, se je znatno zboljšala in zdravnik upajo, da bo bolnik v kratkem prestal krizo.

Zasedanje arhirejskega zbora

Beograd, 12. sept. b. Danes je bila v Sremskih Karlovcih zasedanje arhirejskega zbora srbske pravoslavne cerkve. Zboru je predsedoval patrijarh Varnava, prisotni pa so bili vsi srbski škofje in nadškofje.

Dr. Jenko upokojen

Beograd, 12. septembra. b. Z ukazom kraljevega namestništva je upokojen šef oddelka splošne državne bolnice v Ljubljani g. dr. Jenko Ivan, na njegovo mesto pa je postavljen v 4. skup. 1. stop. univ. docent in inspektor ministrstva socialne politike in narodnega zdravja šef oddelka za pobažanje tuberkuloze dr. Ivan Matko.

Kateri prejemki so podvršeni 10% izredni dokladi

Beograd, 12. septembra. AA. Izredni 10%ni uslužbenški dokladi, ustanovljeni s finančnim zakonom za leto 1934-35 in podaljšani s sedanjimi proračunskimi dvanajstlinami, so podvršeni vsi prejemki, ki se mora po čl. 89 do 103 zakona o neposrednih davkih plačati zanje tudi uslužbenški davek — izvzemši tiste prejemke iz službenega razmerja, ki ne temelje na mesečni plači z odpovednim rokom. Tako niso podvršeni tej dokladi tisti prejemki, ki se ne izplačujejo mesečno, temveč v krajših rokih, n. pr. vsak dan, tedensko, polmesečno, prav tako pa tudi ne tisti prejemki, ki se izplačujejo mesečno, pa službeno razmerje ni urejeno z odpovednim rokom.

Za plačilo izredne doklade ni važno, ali je službeno razmerje urejeno s pismeno pogodbo ali kakšno drugo pismeno izjavo; odločilno je le dejstvo, da se izplačilo prejemkov vrši mesečno z odpovednim rokom. Prejemki, ki se izplačujejo od primera do primera, so takisto podvršeni plačilu 10%ne izredne doklade v vsakem primeru, kadar se izplačujejo kakšni prejemki (nagrade, dnevnice itd.).

Ta doklada se pa vobče ne pobira od uslužbenških prejemkov tehle oseb: slug, orožnikov, granicarjev, podčastnikov in upokojencev, ki jim je pokojnina urejena po določbah zakonov, veljavnih pred uveljavitvijo uradnega zakona od 31. julija 1923, zakona o državnem prometnem osebju od 28. oktobra 1923 in zakona o ustroju vojske in mornarice od 9. avgusta 1923.

Pobiranje 10%ne izredne doklade se bo vršilo ločeno, vendar po isti osnovi, istočasno in na isti način kakor uslužbenški davek. Če se uslužbenški davek plačuje v gotovini, na podlagi seznama, se bo tudi izredna doklada tako pobirala; če se pa uslužbenški davek plačuje z davčnimi znamkami, bo treba tudi izredno doklado plačati na tak način.

Aca Stanojević pri predsedniku vlade

Beograd, 12. sept. b. Danes dopoldne je sprejel v svoji vili na Topčiderskem brdu predsednik vlade dr. Stojadinović Aca Stanojevića in ostal z njim dve uri. Kakor smo doznali, sta oba voditelja razpravljala o podrobni organizaciji nove stranke.

Nenadna smrt uradnika AB

Beograd, 12. septembra. b. V Beogradu je nenadoma umrl višji uradnik Privilegirane agrarne banke g. Adolf Uršič.

Napredovanje pri PH

Beograd, 12. sept. b. Ministrstvo financ je povišalo v 8. polož. skup. pri Poštni hranilnici v Ljubljani g. Prekar Zmagoslava, Muc Berto, Zittersehlagel Albino, Šlajpah Josipino, Gale Olgo, Apih Karolino, Vitić Marijo, Zupančič Slavo, Prelesnik Pavlo, Omersu Emilijo in Engelman Lejo, ki so bile dosedaj v 9. polož. skup. V 7. ploz. skup. so napredovale Sajovic Ljudmila, Pirnat Antonija, Štrajher Silva, Mravinec Marija.

Kulinarična razstava

Ljubljana, 12. septembra.

Za dvema tako velikima gastronomskima razstavama, da sta se merili z največjimi kulinaričnimi razstavami svetovnih vele mest in sta javnosti še vedno v spominu, smo davi v veliki dvorani kazine spet dobili tako razstavo, ki jo je priredila Zveza ugostiteljskih nameščencev, torej mlada organizacija kuharjev in natakarjev. Znamenje je prizadevnosti ugostiteljskih uslužbencev, da pokažejo svoje sposobnosti, da se uče drug od drugega in pa da javnosti dokažejo, da naša ugostiteljska obrt ne zaostaja za tujo ter je popolnoma kos tudi najtežjim nalogom tujskega prometa.

Prireditelji so naprosili organizatorja prvih dveh kulinaričnih razstav, našega največjega kuharskega mojstra Ivana Babineka, naj pokaže svojo umetnost. Tak sloves živja ta mojster, da bo že zaradi njegovega imena razstava dobro obiskana. Pripravil je res dolgo mizo najizbranejših stvari, ki so redka nasloda najizkušenejših sladokuscev, občudovanje gospodinje brez zavisti in tudi užitek že za oko. Pri moderni kuharski umetnosti je pač tako, da se ne poslužuje staroverskih našarjenih in spacanih dekoracij, kakor so bili razni mlinci na veter ter čim najbolj realistično posnete živali in celo hrošči, torej stvari, ki so prej zbujele občudovanje kiparske spretnosti in celo odvratnost in stud, kakor slast. Večina te izumetničene navlake seveda ni užitna, pri moderni kuhni je pa vsa dekoracija le izpopolnena glavna jedila glede izboljšanja okusa in čim najbolj vabljive in prikupne zunanosti. Moderna dekoracija torej zvišuje in stopnjuje dobroto jedi in je zato vedno tudi užitna. Tu je kuha že umetnostna obrt, kar se nazorno izraža v Babinekovih delih po ornamentalni kompoziciji in izredno fini barvni harmoniji. Največji francoski mojster nam priča, da je izbrana kuhinja tudi kultura. Poglejte samo oblike in barve turbanov z raki ali pa smučev fileje a la Madelaine, diskretno ornamentirane z gomoljki in olivami! Tudi restavracija »Zvezda« ima dobre in tudi lepe stvari, zlasti pa spet opozarja na naše slavne domače rake in postvri, a »Rio« razstavlja sendviče, ki so pravi užitni ornamenti. Kavarna »Nebotičnik« je poslala prav eksaktno izdelano torto in pogrnila mizo za čaj in zajtrk. Med pogrnljenimi mizami je sploh precej poučnega in posnemanja vrednega.

Kuharjem se je pridružila dolga vrsta tvevk z najrazličnejšimi predmeti za kuhinjo in mizo. Posebno moramo omeniti tvevko Agnola, ki je dala na razpolago najrazličnejše servise in nam pokazala praktično posodo za hitro serviranje in ognja varno posodo za kuhanje in serviranje dišne hrane obenem, torej predvsem praktične stvari, a luksuzne stvari razstavlja na svoji odlično aranžirani razstavi tvevka A. Kollmann, ki nam je pokazala najmodernejši porcelan in dragoceni kristal, torej same umetnostnoobrtne izdelke. Poza bititi tudi ne smemo medu v praktičnih posodicah in pa medicne naše čebelarske zadruge ter z ročnimi deli okrašenega namiznega perila Drž. osr. zavoda za žensko obrt. Ant. Krisper, Juhan, Adria, Šrečko Potnik, Cerarjeve testenine, krasno domače sadje Boleslava Trpina, Meini, Jelen, Franck, Krupov jekleni namizni pribor, izbrana vina Mirka Stepića, Frigidaire, Rogaška slatina itd. so imena in stvari, ki jih že vsakdo pozna, prav tako pa tudi z umetniškim čutom komponirane Hercmanskijske cvetlične aranžmane. Razstava je prav dobro obiskana, saj se zanjo zanimala ves ženski svet, med obiskovalci je pa seveda tudi dosti gospodov, ki jim je kaj za dobro podlago.

Italija proti »ustrahovalnim poskusom«

Rim, 12. septembra. AA. Govor angleškega zunanjega ministra Hoarea ni napravil v rimskih krogih dobrega vtisa. Listi priobčujejo kratko vsebino brez komentarja. »Giornale d'Italia« spremlja svoje poročilo s temle velikim napisom: V dolgem in praznem govoru Samuel Hoare potrjuje vnovič nepopustljivo stališče Anglije. »Lavoro Fascista« ima svoje poročilo pod naslovom »Anglija se skriva za ženevski pakt in vabi k solidarnosti druge države glede ukrepov proti zakonitim stremeljem Italije.« »Tribuna« ima tale naslov: Italija je bolj kakor kdaj trdna proti naklepom angleških splet in ustrahovalnim poskusom v Zenevi.

Veličastna zadnja pot Drag. Hribarja

Ljubljana, 12. septembra.

Danes popoldne je nastopil svojo zadnjo pot veleindustrijalec in predsednik raznih gospodarskih in trgovskih združenj Dragotin Hribar. S hiše žalosti na Zaloški cesti, kjer je preminul v starosti 73 let, ga je spremlilo na pokopališče k Sv. križu veliko število občinstva.

Preden so prenesli krsto s pokojnikom na mrliški voz, je uglednemu industrijeu spregovoril nekaj prijateljskih besed v slovo senator Ivan Hribar, nato pa je za Zvezo industrijecev govoril g. Anton Krejči, ki je orisal njegovo življenjsko pot, po kateri se je z marljivostjo, vztrajnostjo in podjetnostjo povzpela do ugleda in premoženja. Vse najboljše moči je posvetil povzdigi industrijske delavnosti v Sloveniji. Pod vodstvom ravnatelja F. Juvanca je združenjski zbor zapel pokojnika žalostinko, nato pa se je razvrstil žalni sprevod, katerega je otvorila skupina šolskih otrok, katerim je bil pokojnik podpornik. Sledila je četa gasilcev, dva voza z vencami in cvetjem, nato pa mrtvaški voz, katerega so peljali štirje vranici. Za krsto so se zvrstili sorodniki, pokojnikov otroci, hčere, snaha in vnuki. Sledili so številni odličniki, med katerimi so bili notranji minister Anton Korosec, podban Pirkmajer z načelniki uradov, župan dr. Ravnihar s podžupanom prof. Jarcem in z občinskimi svetniki; narodni poslanci dr. Riko Fux, dr. Ivan Lovrenčič in dr. Jure Koce, predstavniki gospodarskih korporacij s preds. ZTOI Ivanom Jelačinom in tajnikom dr. Plessom. Med vidnejšimi spremljevalci smo opazili predsed. ljubljanskega avtokluba g. Avg. Praprotnika, tajnika Zveze industrijecev inž. Šukijeta, ravnatelja velesejma dr. Dularja, preds. narodne galerije dr. Windischerja, gen. dir. TPD Skubeca in tajnika Pogačnika, zastopnike naše znanosti dr. Škerija, dr. Ivana Polca in dr. Lukmana, preds. Slovenske Matice dr. Lončarja, dir. drame g. Golio in opere g. Poliča in preds. novinarskega združenja g. Stanka Viranta. V sprevodu je stopalo še mnogo občinstva, pokojnikov znancev in prijateljev. Na pokopališču pri Sv. križu so se poslednjikrat poslovili od pokojnika njegovi prijatelji, nakar so ga položili v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Žalna seia

Ljubljana, 12. septembra.

Danes popoldne ob treh so se v Zbornici za trgovino, obrt in industrijo zbrali vsi odličnejši predstavniki našega gospodarstva s predsednikom ZTOI Jelačinom na čelu, tajnikom dr. Plessom in podpredsednikom centralnega komiteja industrijskih korporacij dr. Windischerjem, da se v žalni seji spomnijo spomina Dragotina Hribarja. Predsednik je v spominskem govoru povdral, kako velika izguba je prizadela slovensko industrijo. Dragotinu Hribarju je uspelo, da je iz manjših početkov dvignil svoje tovarne na lepo, daleko vidno višino. Ko so 1932 priredili blagemu pokojniku skromno svečanost v počastitev njegove 70-letnice, si niso mislili, da se bodo tako kmalu ločili od njega, ki je bil iskren prijatelj, zvest sotrudnik in vzoren vodnik. Zaključil je z željo, da ohranijo vsi večer spomin Dragotinu Hribarju.

Ljubljana ima novo dirkališče

Po ustanovitvi in ureditvi ljubljanskega letališča je naše »Kolo jahačev in vozačev« izgubilo svoje staro dirkališče. Znašlo se je v hudi stiski, kako nadaljevati delo, ki je stalo toliko truda in naporov. Že je kazalo, da bo moralo omejiti svoje delo samo na jahalnico. Kolo je sicer našlo začasno rešitev tako, da je priredilo dve konjski dirki na Bledu, kar pa daleč ni odtehtalo velikih prireditev v Ljubljani. Medtem se je vedno delovalo na to, da bi se v Ljubljani zopet pridobil prostor za konjsko dirkališče. Letos pa je končno vendar prišlo do srečne rešitve tega vprašanja.

Ko je vojaška uprava sklenila pogodbo glede vojaškega vežbališča, se je društvo obrnilo do pristojnih vojaških činiteljev ter zaprosilo, da se mu dovoli zgraditi dirkalno stezo na novem vojaškem vežbališču. Vojaška uprava je tej prošnji radevolje ustregla; nakar je društvo takoj pristopilo k urejevanju steze in se ni strašilo ne truda in stroškov, da bi delo najlepše in uspešneje izvedlo.

Dirkalna steza je po predpisih zgrajena, meri v notranjem krogu 1000 metrov, je šest metrov široka, lepo izgleda in utrjena. Dirkališče leži severozahodno gradu na Fužinah. Oddaljeno je od zadnje postaje cestne železnice 20 minut in vodi do njega lepo urejena pota. Dirkališče ima naravno vzvišen prostor za stojšča, nekaj nižje pa bo stala tribuna s sedeži.

Otvoritev novega dirkališča bo v nedeljo 6. oktobra t. l. in ta dan se bodo pomerili naši najboljši konji v jahanju in vožnji. Naj ta dan občinstvo, ki ceni lep konjski sport, pohiti v prijazne Fužine in si ogleda napeto borbo plemenitih živali.

Rintelen ne bo pomiloščen

Dunaj, 12. septembra. AA. Uradno demantirajo kot popolnoma neosnovano vest, da bo pomiloščen bivši minister Rintelen, ki je bil za radi veleizdaje in sodelovanja pri prevratnem poizkusu meseca julija 1934 obsojen na dosmrtno ječo.

Rintelen se nahaja v kaznilnici Stein v Spodnji Avstriji.

Splošna stavka v celjski cinkarni

Celje, 12. septembra.

Takorekoč nenadoma je nastala danes ob štirih v jutru v cinkarni splošna stavka.

Delo je ustavilo okoli 260 delavcev, ker pogajanja z delavskimi zaupniki in odpolslancem rudarskega glavarstva v sredo niso uspela.

Delavstvo zahteva povprečno 25% večje

mezde in novo ugodnejšo kolektivno pogodbo. Zadeva je izredno resna, ker podjetje pravi, da višjih mezd nikakor ne more prenesti.

Bati se je, da bo stavka dolgo trajala; vsaj ukrepi podjetja kažejo na to. Ni izključeno, da zagrabi val gibanja tokrat tudi drugo delavstvo.

Takega pogreba že dolgo ne pomnijo

Hud udarec za Trboveljskega Sokola s smrtjo France Pečnikove

Trbovlje, 12. septembra.

Tako ogromnega in ginjivega pogreba, kot ga je imela v sredo nesrečna žrtev zblaznega orožnika 20letna Franca Pečnikova, Trbovlje že dolgo ne pomnijo.

Iz Sokolskega doma, kjer je od srede zjutraj ležala pokojna podnačelnica na mrtvaškem odru, se je razvil dolg žalni sprevod. Takoj za križem je jahal oddelek sokolske konjenice. Sokolstvo je korakalo za tremi prapori v postrojenih vrstah. Za članstvom v civilu je korakal oddelek sokolske dece. Sokolska deca je tudi nosila številne šopke, vence pa so nosili člani in članice. Poleg sokolske godbe je bila v sprevodu tudi rudarska, ki sta izmenoma igrali žalne koračnice.

Ko je šel sprevod mimo doma pokojnice, gotovo ni bilo človeka, ki bi z žalostjo ne pogledal na mala okna, okrašena s cvetjem, ki je izgubilo svojo gojiteljico. In vsak je pogledal na

sosedno gostilno, prizorišče strašne tragedije.

Na grobu se je od sestre France poslovil starosta br. Pleskovič. Med njegovim govorom ni ostalo oko suho. Sokol izgublja sestro Pečnikovo vzorno in marljivo delavko. Smrt jo je naravnost odtrgala od sokolskega dela. Ko so jo poklicali v gostilno, je baš pisala sokolsko statistiko in črnilo na njenem delu je bilo še mokro, ko uboge France ni bilo več.

Sokolska godba je zaigrala še žalostinko »Gozdič je že zelen«, rudarska pa »Človek, glej do gnanje svoje«.

Po pogrebu je Sokol izvršil še kratko pietetno svečanost na grobu druge žrtve orožnika Stojanovića Nikole. Medtem ko je sokolska godba zaigrala žalostinko, je starosta položil enega izmed šopkov, namenjenih pok. Pečnikovi, na grob njenega tovariša v smrti. Tako so bile izpričane besede, ki jih je spregovoril dan prej na grobu pravoslavni prota: »Stojanovič počiva med brati!«

Rogaška Slatina v jesenski sezoni

Rogaška Slatina, 9. septembra.

Konec poletne sezone in začetek jesenske sezone je nekoliko pokvarilo slabo vreme, ki je preplašilo marsikoga, da je odšel prej, nego je nameraval, in ki tudi zadržuje mnogo že najavljenih gostov, da še niso prišli, ker čakajo, da se vreme zboljša. Pa saj se nam po vremenskih prerokbah obeta še lep in topla jesen — in tedaj bo Rogaška Slatina imela še prav dobro jesensko sezono.

Saj ta čas je posebno vabljen za ljudi, ki ne marajo vrveža in gneče v sezonah, ampak si želijo blagodejnega mira. Zdaj prihajajo semkaj najrajši tisti, ki jim je znano, kako prijetno je bivanje pod milim podnebjem Rogaške Slatine v teh zgodnje jesenskih dneh, ko na lepe okoliške gorice že vabi sladko grozdje. Zdaj pozdravlja naše zdravilišče spet ljube, zveste goste, ki ga obiskujejo leto za letom, dvajset let, trideset let... pravcati jubilanti so med njimi. Da, slatinski vrelci podaljšujejo življenje!

In tako je tudi jesenska sezona tu še živahna in bo gotovo ostala do konca — če bo lepo vreme.

Rojstni dan našega mladega kralja je Rogaška Slatina kar najlepše proslavila. Vse v zastavah, prej ta večer sijajna razsvetljava zdravilišča, bakljada gasilske čete z zdraviliško go-

dbo na čelu; zjutraj slovesne službe božje v nadžupni cerkvi pri Sv. Križu ob reprezentanci vseh uradov, zavodov in korporacij, ter v zdraviliški kapeli sv. Ane in v pravoslavni kapeli sv. apostolov Petra in Pavla; nato v dvorani zdraviliškega doma manifestacijski zbor Sokola s slavnostnim govorom prvega zveznega podstaršine br. E. Gangla; zvečer pa je v zdraviliškem domu priredila gasilska četa slavnostno akademijo ob veliki udeležbi in z lepim uspehom.

Za prihodnjo nedeljo 15. t. m., na praznik Žalostne Matere Božje, pripravljajo uprizaritev dramskega triptiha »Misterij Dolorose«, ki ga je zložil pesnik Silvij Sardenko. Sodelovalce bodo gojenke iz zavoda šolskih sester v Celju in zdraviliška godba. Pokroviteljstvo nad to prireditvijo je prevzela soproga zdraviliškega ravnatelja gospa Cilka Gračnarjeva.

Občni zbor »Slavca«

Občni zbor pevskega društva »Slavec«, ki je najstarejše naše društvo, se je vršil v društvenih prostorih v salonu gostilne Lozar na trgu sv. Jakoba.

Otvoril ga je s toplim pozdravom predsednik Boris Roš, pozdravil vse udeležence, posebno pa starešino Hubadove Župe JPS g. dr. Antona Sviglja in pevovodjo g. Zorka Preloveca. Nato so podali društveni funkcionarji obširna poročila, iz katerih je bilo razvideti, da je »Slavec« v minulemu letu krepko delal z velikim moralnim uspehom, ki se mu je pa žal pridružil nesrečni gmojni deficit. Težko ga bo pokriti. Koncerti, dasi v proslavo 50letnice društva, niso prinesli zaželenih dohodkov. Širokopotezni program društvenega pevovodje Ivana Rupnika je zbor zmagal z elanom, odmev v občinstvu je pa bil za stremenje tega častiljivega društva žalostno medel. Društveni pevski zbor je imel v lanskem letu 105 vaj, tajnik je odposlal 440 dopisov. Torej je razvidno iz tega, da društvo ni držalo rok križem. Po vzoru svojega prednika g. Krista Perka je mladi pevovodja g. I. Rupnik zastavil vso svojo ambicijo za propagando novih modernih skladb, kar je vse hvale vredno. Po poročilih so se vršile volitve odbora, ki je ostal skoro neizpremenjen. Vzodbudne besede sta občenemu zboru še izpregovorila gg. dr.

Angleški zunanji minister, Sir Samuel Hoare v Ženevi v razgovoru z italijanskim delegatom Aloisijem (levo) in angleškim ministrom Edenom (v ozadju).

Vesti iz Italije

Vpoklici pod orožje

Pod orožje so pozvani in se bodo morali javiti na službovanje že v tekočem letu na trajnem dopustu v Italiji bivajoči vojaki, in sicer: 1. v instruktorske svrhe za dobo 23 dni podčastniki vojske letnikov od 1900 do 1910 vključno, ki pripadajo pehoti, topničarstvu, tehničnim četam in njihovim specializiranim oddelkom; 2. v mobilizacijske svrhe podčastniki in vojski tehničnih čet letnika 1910, če so radiotelegrafisti podčastniki in vojski letnika 1912, ki pripadajo kateremukoli specializiranemu oddelku tehničnih čet; 3. podčastniki in vojski prvega poluleta 1912, pripadajoči sanitetnim in pomožnim četam, in podčastniki in vojski celega letnika 1912, ki pripadajo avtomobilističnim četam; pri vseh teh skupinah se bo vpoklic izvršil imenoma; 4. v mobilizacijske svrhe vojski letnika 1913, potrjeni na najmanjši službeni rok 3. stopnje, tudi če so ta rok že popolnoma odslužili, kakor tudi tisti vojski tega letnika, ki so potrjeni na daljši rok, pa niso odslužili več kot tri mesece. Kako bo ta skupina vpoklicana, se še določi.

Žitna letina

Letošnji pridelek žita znaša 76.000.000 q in prekaša lansko letino za 20,6%. Če izvzamemo rekordni pridelek v letu 1933., ki je dosegel 81.252.000 q, je letošnja količina v Italiji pridelanega žita dosedaj največja. Pridelovanje žita vodi stalni odbor za žito v Rimu, ki so mu podrejeni pokrajinski komisarji za agrarno statistiko. V korporativnem redu obstoji tudi posebna korporacija za žitne pridelke, ki je sklicana v Rim na dan 28. t. m.

Kmetijske nagrade

Za prihodnje leto je v goriški pokrajini razpisan nov kmetijski natečaj za nagrade, neke vrste žitna bitka v širšem pomenu. Natečaj ima štiri odseke: za pospeševanje enotne žitne produkcije, za zboljšanje zemljišč, za zboljšanje travnikov in živinoreje in za boljše pridelovanje dobrih vrtnin. Splošni pogoji za udeležbo pri natečaju pa je, da mora imeti kmetija vsaj 40% površine posejane z žitaricami. V odseku za pospeševanje enotne žitne produkcije je naslednji pogoji, da je vsaj en hektar površine, ki se drži skupaj, posejan z eno samo žitno vrsto. Nagrade znašajo v dolinskem svetu 400, 400, 250 in 150 lir, v brdih 400, 250, 150 in 100 lir, v hribih 250, 200, 150 in 100 lir. V odseku za racionalno zboljšanje zemljišč se zahteva, da se zboljša vsaj ena desetina vse površine, ki je zboljšanja potrebna in da ta desetina znese vsaj en hektar. Nagrade so za srednje kmetije 1000, 900, 750 in 650 lir, za male kmetije 800, 700, 650 in 550 lir. V odseku za pridelovanje krmil in za živinorejo mora znašati skupna površina vsaj 4 ha. Nagrade so za srednje kmetije 800, 600, 400, 250 lir in nadaljnjih 5 nagrad po 150 lir in zadnje 4 nagrade po 100 lir. V odseku za boljše pridelovanje žlahtnih vrtnin mora v ta namen določena površina vrta imeti vsaj pol hektara. Nagrade so 800, 450, 300 lir, dve nagradi po 250 lir, dve po 200 lir, tri po 150 lir in tri po 100 lir.

Prošnje je treba vložiti po posebnih vzorcih na pokrajinsko komisijo za žitno propagando do 30. t. m.

Jesensko pregledovanje bikov na tolminskem

Bikorejci v občinah Tolmin, Grahovo, Breginj in Soča morajo najpozneje do 20. oktobra vložiti potom katedre na posebno pokrajinsko komisijo v Gorici prošnjo za pregled njih bikov in za nadaljno licenco in obenem vplačati pristojbino 10 lir, sicer jih zadene dvojna pristojbina. Letošnjo spomlad pregledani bikli so od sedanjega pregleda izuzeti, če se njih potrditev ni izrecno glasila samo do jeseni.

Župan tržaški poziva davkoplačevalce, da do 20. t. m. napovedo v svrhu odmere občinskih davkov tiste davčne predmete in viro dohodkov, ki dozdaj niso še obdavčeni ali pa ki so se zvišali ali znižali.

Pri zadnjih velikih vojaških vajah so Nemci pritegnili tudi mladino k sodelovanju

USTVARITE SI LASTEN KAPITAL!

Nov način štedenja. Že s 100 Din mesečno si lahko zasigurate primerno posojilo ali preskrbo Vaših otrok. Brezplačno zavarovanje za slučaj smrti, poleg drugih ugodnosti. Prospekti zastoj.

BANKA I ŠTEDIONICA D. D.

KRAPINSKE — TOPLICE

Ustanovljena 1907. leta.

Ziro račun:

Narodna banka kraljevine Jugoslavije.

Obrnite se na glavno zastopstvo za dravsko banovino:

RUDOLF ZORE, Ljubljana, Gledališka ul. 12, Telef. 38-10.

Svigelj in Zorko Prelovec, nakar je bilo zborovanje zaključeno.

»Slavec« želim tudi v bodoče mnogo razmahati in sreči pri njegovem umetniškem delu, obenem pa želim, da srečno prebrodi svoje finančne težkoče, da se bo lahko nemoteno posvečal gojitvi jugoslovanske in slovanske pesmi. — Z. P.

Otvoritev kina Sloge preložena

Včeraj opoldne in ob 6. pop. so padali z neba pisani lepaki, ki so naznanjali veselo novico, da se vrši danes svečana otvoritev novega kina Sloge. Ljubljanci, zlasti pa prijatelji dobrih filmov, so se veselili tega dogodka in ves dan je bila pred novim kinom zbrana velika množica ljudi, ki so se živo zanimali za prenovitve v kinu, za novo Philipsovo aparaturo, gledali pleskarje in druge obrtnike, ki so se ves čas trudili izpremeniti tudi zunanost novega kina. Zlasti so ljudje občudovali dela na ogromnem transparentu, ki bo v siju električne luči v oranžni in modri barvi oznanjal filmski publiko, da se je v nekdanji kino Dvor vselil nov gospodar in da so od bivšega zapuščenega kina ostali le še zidovi. Vse ostalo je spremenjeno, olepšano, modernizirano in priča, da je tod zavladalo novo življenje, nov duh.

Kot na mravljšču je bilo pred poslopjem Ljubljanskega Dvora ves dan, tako da so morali Slogeši zapreti vrata in postaviti stražo, ki je zabranjevala dohod v notranjost kina preveč radovednim. Hitelo je vse z zadnjimi opravili okrog renoviranja, toda kljub temu smo prejeli baš pred sklepom našega lista obvestilo, da je premiera in slavnostna krstna predstava preložena za 24. ur, tedaj na soboto 14. t. m. ob 20. uri. Dekoracijska dela in razne nove električne instalacije niso povsem dovršene, in ker Slogeši ne poznajo polovičarstva in nočejo, da bi občinstvo ne dobilo najboljšega vtisa, so se odločili rajši za preložitev sicer že tako težko pričakovane krstne predstave.

Ljubljanska publika bo morala tedaj potrpeti še en dan, zato pa bo potrpljenje plačano s tem večjim užitkom. Spored krstne predstave ostane seveda v polnem obsegu neizpremenjen. Istotako ostane v veljavi nagradno tekmovanje za novi radioaparati in druga darila, ki so namenjena obiskovalcem ob otvoritvi novega kina Sloge.

Ptuj

Sortirni in pakovalni sadni tečaj. Razstavni odbor Sreske kmetijske in obrtne razstave priredi 25. in 26. septembra od 8 do 18 v prostorih Društvenega doma tečaj za sortiranje in vlaganje sadja. Sprejeli bodo 20 tečajnikov obojega spola, vsaj do 16 let starih. Prijave naslovite na sreskega kmetijskega referenta g. Zorčiča, ki daje tudi vsa potrebna pojasnila.

Smrtna žrtev noža. Kakor je »Glas naroda« že na kratko poročal, je 10. avgusta Hojnik Anton, viničar iz Senčaka, v prepiru z nožem zabodel komaj 20 letnega Janžekovića Janeza, kočarskega sina iz Senčaka. Hudo mu je ranil pljuča. Po mesecu dni trpljenja je Janez umrl v bolnišnici.

Kino bo predvajal v soboto 14. t. m. ob 20 in v nedeljo 15. t. m. ob pol 19 in pol 21 zvočni film »Bitka«. Za dodatek je Paramountov tednik.

Telovadni nastop Sokola v Markovcih. V nedeljo popoldne bo priredila Sokolska četa v Markovcih telovadni nastop, kamor napravijo Ptujčani peš izlet. Skupni odhod bo ob 15. uri izpred sreskega načelstva.

Gledališče

Drama.

Nedelja 15. septembra ob 15. uri: Kralj Edip na letnem gledališču v Tivoliju.

Opera.

Sobota 14. septembra ob 20. uri: Hoffmannove pripovedke. Izven. Znižane cene.

Nedelja 15. septembra ob 20. uri: Bocaccio. Izven. Znižane cene.

Radio

Petek, 13. septembra.

Ljubljana: 12.00 Glasbene slike na ploščah, 12.45 vreme, poročila, 13.00 čas, obvestila, 13.15 trinajsti dan, nesreče dan, 14.00 vreme, borza, 18.00 narodne pesmi na ploščah, 18.40 Po bolgarskih planinah (Majnik), 19.00 čas, vreme, poročila, spored, obvestila, 19.30 nacionalna ura, 20.00 spored od ponedeljka, »Zvoki iz dobe solnčnega kralja«, 22.00 čas, poročila, vreme, spored, 22.15 prenos z velesajma.

Dnevni dogodki

× Nacionalna ura. Ob 19.30 predava univ. prof. dr. Viktor Novak o temi: Grgru Ninski in borba Hrvatov za slovensko bogoslužje. Prenos iz Beograda.

× Nov most čez Savo. Finančno ministrstvo je dalo zagrebški železniški direkciji na razpolago 10 milijonov dinarjev, s katerimi bodo igradili v teku jeseni in zime nov železniški most čez Savo pri Zagrebu.

× Sedem meščanskih šol brez poslopij. Od zagrebških šol so zaradi prenapolnjenosti najbolj prizadete meščanske šole, katerih ima Zagreb šest, a nobena nima svojega poslopja. Vse lo gosti v tujih zgradbah, ki nikakor ne ustrezajo pedagoškim in higijenskim zahtevam.

× Na strehi iz Sušaka v Zagreb. Na zagrebškem kolodvoru so prijeli 14 let starega Maksa Božiča, ki se je pripeljal kot slep potnik na strehi brzolaka iz Sušaka v Zagreb. Pobegnil je z doma in si zaželel pustolovskega življenja v velikem mestu.

Volitve za jesen — **Lutz**
Cenik: Tovarna Lutz peči, Ljubljana VII.

× Za 50 letni jubilej svojega delovanja bo otvorila Družba sv. Cirila in Metoda razstavo narodno obrambnega dela. Vse udeležence velike skupščine vabimo, da si zanimivosti razstave ogledajo. Razstava je v mestnem muzeju (Aueršpergova palača) nasproti Križevniške terke.

× Našička afera. Včeraj popoldne se je nadaljevala razprava v Osijeku o velikem koruptijskem procesu, katerega kratkomočno imenujemo našička afera. Sodniki so prečitali poročilo strokovnjakov iz blazinice v Stenjuču o duševnem stanju obtoženega Bugarevića. Po obravnavi tega dela procesa pride na vrsto čitanje spisov in nato končni govor državnega tožilca in zagovornikov.

× Monumentalna javna borza dela v Zagrebu. Več tisoč delavcev je zaposlenih pri gradnji hiš in palač v Zvonimirjevi ulici v Zagrebu, kjer to gradbeno sezono največ grade. Posebno pozornost vzbujata monumentalna palača javne borze dela, katero grade inženjerji bratje Falus. Palača ima prvo javno zatiščico pred zračnimi napadi s strupenimi plini, ki se nahaja 6 m pod zemljo. Notranjost zgradbe je najmodernejša, kajti 10 inženjerjev in arhitektov je vodilo grajenje te palače.

Dober dan zimski — **Lutz**
Cenik: Tovarna Lutz peči, Ljubljana VII.

× 1200 dijakov v eni gimnaziji. V karlovški gimnaziji se je vpisalo 1200 dijakov in dijakin, ki se s 50 profesorji gnetejo v starinski šolski zgradbi karlovške gimnazije. Pred vojno je imela gimnazija 400 dijakov z učitelji vred. V iste prostore so zdaj zgnatli 1200 dijakov. Lahko si mislimo, da je zgradba vse prej kakor primerna za uspešno delo učencev in profesorjev na tej gimnaziji.

× Ponesrečen avstrijski turist. Pretekli petek se je v Julijskih Alpah v Prisojnikovi steni precej težko ponesrečil avstrijski turist, uradnik Jadranske zavarovalnice in bivši komisar pri mornarici Oskar Kovačič iz Beljaka. Reševalci so ga po težkih naporih rešili iz prepada, ga zvečer prenesli v koč na Gozdu in ga nato v avtomobilu prepeljali v Beljak. Ugotovili so, da ima zlomljeno desno nogo in poškodovano hrbtenico. Prepeljali so ga na grško kliniko.

× Pretep dveh vasi. Vasi Dubrava in Danilobiran sta se dolgo v laseh zaradi nekega pašnika, katerega si obe vasi lastita. Občani so se nekajkrat stekli zaradi tega pašnika. Pred dnevi so se zopet spopadli. 150 kmetov iz Danila je napadlo seljake iz Dubrave. Nekega seljaka so hudo ranili, več pa lahko ranili. Šele orožniki so napravili red.

× Teden Rdečega križa v Ljubljani se prične v nedeljo 15. septembra z opoldanskim promenadnim koncertom pred Narodnim domom in nabiranjem daril v denarju po ljubljanskih ulicah in trgih. Od torka 17. do petka 20. t. m. se bodo vsak dan od 9. do 12. ter od 16. do 18. ure po vsem mestu pobirala oblačila za zimsko pomoč siromašnim ljubljancem. V sredo, dne 18. t. m. zvečer bo v dvorani Delavske zbornice dobrodelna akademija Rdečega križa z govorom in koncertnim sporedom. Radio Ljubljana bo oddajal predavanja o namenih in pomenu Rdečega križa, kar bomo še pravočasno sporočili. Zaključilo bo »Teden Rdečega križa« v soboto, dne 21. t. m. večerno filmsko predavanje v ljubljanskem kinu.

Kapital v zimi — **Lutz**
Cenik: Tovarna Lutz peči, Ljubljana VII.

× Cene nemških knjig. Organizacija knjižarjev za Dravsko banovino obvešča občinstvo, da so knjižarne Dravske banovine znizale cene knjigam, ki so izšle v Nemčiji (knjige iz drugih držav so izvzete) za 25%. Izrečno pa se poudarja, da to znižanje cen ne more biti razširjeno na današnjega dneva že dobavljene knjige. O eventualnih spremembah bo organizacija obveščala občinstvo od slučaja do slučaja.

× V zvezi z novo trgovinsko pogodbo z Grčijo opozarjamo potnike v Grčijo, da se lahko poslužijo kompenzacijskih bonov za svoje izdatke v tej državi, in sicer do pet tisoč drahem.

× Breda Šček: Prva cerkvena pesmarica za mladinske ali ženske zборе. Zbirka dvo- tri- in štiriglasnih poljudnih pesmic. Loče, 1935. Cena Din 18.—. Prvotako kot v prej omenjeni zbirki »Kralj Matjaž« je marljiva skladateljica tudi na vrtu cerkvene glasbe vsadila niz lepih rožic in pesmic, ki so priprosto in blagoljubno pisane, nekatere celo dostopne šibkim pevskim zborom. — Vokalni stavek je zelo enostaven, kar je pa orgeljskega parta, ga znore vsak organist, ki niti ne pozna stroge orgelarske šole gospoda orgeljskega virtuoza mons. S. t. Premrla. Vpliv njegove šole se pozna tudi pri Bredi Ščekovi, v vseh podvojenih tereh v štirih glasovih. Naj sprejmejo pevski zbori tudi to zbirko cerkvenih pesmi z veseljem in naj jih pojo. — Z. P.

PHILIPS RADIO

Ljubljana

DNEVNA PRATIKA.

Petek, 13. septembra. Katoličani: Notburga, dev., Pravoslavni: 31. avgusta, P. p. Pr. Sv.

DEZURNE LEKARNE:

Bakartič, Sv. Jakoba trg 9, Ramor, Miklošičeva cesta 20, Garts, Moste, Zaloška cesta 18.

* Poslanec gosp. Albin Koman je odpotoval na tritedensko zdravljenje, kar naj p. t. stranke blagovolijo upoštevati!

* Na dvorišču mestnega magistrata bo drevi ob 20. uri koncert francoske glasbe iz dobe Solčnega kralja pod naslovom »Francoska serenada«. Poleg gđ. Zupeveve, ki zapoje 4 arije, nastopijo še Pfeifer (violina), Jeraj in Dermelj (viola), Leskovic (čelo), Lipovšek (klavir) Korosec (flavta) in Kocijan (oboa in angleški rog). Kakor rečeno, obsega spored stara klasična francoska dela. Sedeži po 10, stojšča po 5 Din. v knjižarni Glasbene Matice in od 1/8. ure dalje pod arkadami magistratnega poslopja. — Člane francoskega inštituta vljudno vabimo, da posetijo nocojšnji koncert Glasbene Matice na dvorišču magistratnega poslopja.

KAVARNA

VELESEJEM

Vsaki dan vele-
mestne atrakcije!

Volga

* Kako regulirajo Ljubljanico. Dosedanji lepi poletni čas je najbrž za nami in tvrdki Dukić in drugi, ki regulira Ljubljaničino dno, se mudi, da spravi ogromno delo o pravem času pod streho. Radi tega hoče pospešiti regulacijo in so v ta namen že zadnjo nedeljo ves dan delavci betonirali strugo ter tako vsaj z nekaj metri širine nadaljevali z betoniranjem in nadomestili prejšnjo zamudo. Tako so tudi na drugi strani obrežja postavili še drugi mešalni stroj, da oba stroja obenem sipljeta betonski material v strugo. Dosedaj je zbetoniranih nekaj nad 50 metrov širine. Glavni križ je še vedno z odvažanjem materiala, ker voznikov vsak dan primanjkuje. Pravijo, da jih je največ zaposlenih doma z delom. Pomagati si hoče podjetje z nabavo novega tovornega avta. Upati je, da bo struga izkopana in očiščena blata ter ilovice tja do zapornice že ob koncu prihodnjega tedna. Grudnovo nabrežje je bilo ta teden radi nastalih razpoklin ob šentjakobskem mostu — kakor smo že poročali — zaprto za tovorni promet in seveda tudi za voznike, ki prihajajo tod

po bližnji k nakladanju, a so potemtakem morali šele po ovinkih dospeti na določeni kraj. Kakor hitro zgotove betonski oporni zid na levem bregu ob ustju Gradaščice, prično na nasprotni strani z gradnjo ravno tako dolgega in globokega opornika. Podreti bodo morali že v najkrajšem času mitničarsko hišico, da si pridobijo prostor za gradnjo tega opornika. Prihodnje dni bo nekaj delavcev odpuščenih, ker bodo na strani ob Trnovskem pristanu za nekaj časa prekinili z odvažanjem materiala in bo zaradi tega tudi lokomobila poromala v garažo ob Svačičevi ulici na daljši oddih.

* Za novi kino »Sloga«, ki bo odprt drvi ob 20. v ljubljanskem dvoru, vlada med ljubljanskim občinstvom veliko zanimanje. Včeraj pa je vzbudilo posebno pozornost tudi letalo, ki je v opoldanskih urah po mestu in okolici iz višine trosilo letake, opozarjajoče na otvorenje novega kina.

Zaradi tehničnih zaprek je
krstna predstava in otvoritev
novega kina Sloga

s Franc Leharjevo melodijozno
opereto

Fraskito

preložena

za 24 ur, to je

na jutri, soboto 14. t. m.

ob 20. uri.

KINO SLOGA

(v prostorih bivšega kina ljubljanski
Dvor)

Maribor

Pismo staroupokojenca

Maribor, 12. septembra.

Casopisje poroča, da je skupina slovenskih poslancev izročila kraljevi vladi spomenico v zavezi obupnega položaja slovenskih rudarjev. Verjetno je, da bo vlada prav zaradi te spomenice izdala ukrepe, da se zagotovi življenjski obstoje rudarskih revežev.

Prav ob takih poročilih pa prihaja nam staroupokojenec na misel, kako je mogoče, da se naš položaj kljub neštevilnim spomenicam in intervencijam še do danes ni izboljšal. Vse od leta 1923, pa do danes, ko se borimo za izenačenje prejemkov z novoupokojenici, vrsta poslancev najrazličnejših strankarskih naziranj ni mogla doseči ničesar.

Leta 1923. je bil v zadevi upokojujencev izdan nov pravilnik, ki je ustvaril dve vrsti: stare in nove upokojujence. Pred izglasovanjem tega pravilnika je bil v njega vnešen člen, ki je bil vsem upokojujencem pravičen in ki glasi: »Z osebam, ki so bile upokojene pred izglasovanjem tega zakona, se bo postopalo tako-le: 1. Oni, ki so bili upokojeni pred 1. avgustom 1914. ali oni, ki so bili upokojeni po najmanj 20 letih učinkovite službe in oni, ki so ob objavi tega zakona stari 60 let, se bodo prevedli za pokojninske prejemke po tem zakonu brez vsake revizije glede na službena leta in stopnjo, v kateri so bili upokojeni. 2. Oni, ki so bili upokojeni po 1. avgustu 1914. ali pa oni, ki so ob priliki upokojitve

imeli manj od 20 let učinkovite in oni, ki so bili v času sprejetja tega zakona stari pod 60 let, so podvrženi reviziji glede na njihovo sposobnost za službo.« Isti člen je nadalje obširno določeval, kako bi se imela izvršiti revizija upokojujencev: delazmožni bi se morali vrniti v službo, drugim pa se odmeri pokojnina po novem zakonu. Toda en dan pred sprejetjem zakona je bila vnešena bistvena sprememba tega člena, katero je Narodna skupščina tudi sprejela. Zgoraj navedeni člen se je nadomestil z naslednjim: »Pred 31. julijem 1923. upokojujenci uslužbenec prejema še nadalje iste pokojnine in draginjske doklade.«

S tem usodnim členom je bila armada staroupokojujencev obojena na životarjenje. Človeku se zdi skoraj nemogoče, da so se takratni poslanci mogli tako prenegati. Novi pravilnik je že takrat hotel pomagati staroupokojujencem, ker so se že takratni prejemki izkazali kot nezadostni. Še slabše je to danes. Večina staroupokojujencev je docela obubožanih, stradajo v pravem pomenu besede in to brez lastne krivde. Oni, ki so nam kovali usodo, pa se ne zavedajo našega trpljenja.

Prosimo vas v imenu vseh staroupokojujencev, da objavite gornje vrstice, da jih bodo čitali naši poslanci in senatorji. Morda se nas bodo le spomnili in podprli v naših stremeljenjih.

T. A.

Δ 22-90 je nova telefonska številka mariborskega uradništva in uprave »Glasa naroda«.

Δ Borza dela išče za takojšen nastop službe izurjeno strojno pletiljo.

Δ Julij Betetto, slavni basist in ravnatelj ljubljanskega konservatorija, nastopi kot don Basilio ob gostovanju ljubljanske opere z opero »Seviljski brivci«, ki jo prejmejo poleg rednih domačih predstav vsi letošnje gledališki abonenti. Pri tem gostovanju bodo cene dokaj zvišane, zato je letošnji gledališki abonent že iz tega razloga priporočljiv. Mimo omenjenega gostovanja prejmejo abonenti 13 dramskih, 7 opernih predstav in en koncert. — Prijave sprejema dnevno gledališka blagajna. Za lanske abonente ostanejo dosedanja mesta rezervirana do sobote 14. t. m.

Δ Brez blagoslovitve. Napačno poučen dopisnik iz St. Vida pri Ptujju je poročal v nekaterih dnevnikih, da je ob razvitu sokolskega prapora v St. Vidu pri Ptujju, ki je bilo preteklo nedeljo, opravil blagoslovitev župnik g. Konstantin Ocep. Kol pa nam poročajo z verodostojnega mesta, blagoslovitve sploh ni bilo. Mariborski škofijski ordinariat je namreč na prošnjo sokolske čete v St. Vidu, da se prapor blagoslovi, odgovoril, da se prošnji ugoditi samo v primeru, da Sokol podpiše izjavo, da se ne strinja z neka-

terimi odstavki knjižice »Pota in cilja«, ki se bavi s Tyrševio ideologijo. Ker sokolska četa take izjave ni predložila, je bila blagoslovitev odklonjena.

Δ Pod ključem. Nedavno je bilo pri trgovcu Ludviku Rižniku v Košakih vlomljeno v trgovino in je spreten vlomilec odnesel mnogo manufakturnega blaga, zlasti pa veliko količino cigaret. Škode je bilo za 15 tisoč dinarjev. Košaki orožniki so takoj osumili vlomila 20-letnega potepuha in znanega tala Jožeta K., ki je pravi strah Košakov. Včeraj popoldne se je mariborski policiji posrečilo aretirati osumljenega Jožeta, ki pa krivdo taji. Toda orožniki so nabrali toliko obtežilnega materiala, da se jim Jože ne bo mogel izmuzniti.

Δ Nočni vlom v mestu. Prefekto noč so došle še neizsledeni storilci v gostilniške prostore gostilne »Wilson« na Aleksandrovi cesti 53 ter povzročili okoli 2000 dinarjev škode. Vlomilci so z vitrihi spretno odprli več vrat ter prišli v posebno gostilniško sobo, kjer so stikali za denarjem, ki ga pa niso našli. Nato so se podali v jedilno shrambo ter se zadovoljili z več kilogrami mesa, klobasami, mastjo in drugimi jestvinami, katere pa bodo zalili z 10 litri pelinkovca, ki so ga tudi ukradli. Iz gostilne pa so vlomilci vdrli v sosednjo mesnico, ki pa

Motorne dirke v Nemčiji.

Posnetek zelo ostre borbe 6 dnevne vožnje po Nemčiji. Ze v prvi etapi so odstopila 3 moštva od petih, ki so se javila za tekmovanje; to dejstvo priča, da dirkalna proga zahteva vse napore in sposobnosti tekmovalcev.

je bila v njihovo veliko presenečenje — prazna. Daktiloskop mariborske policije g. Grobin ni našel nobenih prstnih odtisov in so vlomilci najbrže delali v rokavicah. Policija je storilec baje že na sledu.

Δ Ukradeno kolo najdeno. Pred dnevi smo poročali, da je bilo Rudolfo Bračiču izpred sreskega načelstva ukraden žensko kolo. Včeraj pa je neki posestnik s Pobrežja našel ukraden kolo v Zrkovskem gozdu razdejano. O najdbi so bili obveščeni orožniki na Tezmem, ki skušajo ugotoviti, kdo je v gozdu pustil Bračičevo kolo.

Δ Tatvina. Neznani tat se je preteklo noč splazil na podstrešje zasebnice Alojzije Plohlave v Klayniški ulici ter ukradel za 1000 dinarjev poseljskega in perila.

Δ Velika prireditve v unijonski dvorani. I. godbeno društvo tekstilnih delavcev v Mariboru bo priredilo v soboto 14. septembra v vseh prostorih dvorane Union svojo ustanovno veselico. Na sporedu je tudi volitev »Miss tekstilnih delavk in nameščenk« pod vodstvom gledališkega igralca g. Harasovića. Nagrade so naslednje: I. 5 metrov svile za kompletno obleko, II. bala belega platna, III. par elegantnih damskih čevljev. — Tekmovalke naj se prijavijo v soboto 14. t. m. najkasneje do 20. ure v dvorani Union pri žiriji. — Začetek ob 20. uri. Vstopnina v predprodaji Din 10, pri večerni blagajni Din 12, za člane Din 6. Vstopnice so v predprodaji v trgovini Srečko Pihlar, Anton Macun, Franjo Majer in Drago Roglič. — Ker je čisti dobiček namenjen za nove uniforme in instrumente, se odbor priporoča za številen obisk.

Δ Kino Union: Danes zadnji dan prekrasni dunajski film »Maskarada« z umetnico Paulo Wesely in Adolfom Wohlbrückom. Režija Willy Forst.

Δ Grajski kino: Danes premijera vesele opere »Ne boj se ljubezniv« z ljubljencem žena Adolfom Wohlbrückom in Liane Haid

Celje

■ Seja mestnega sveta. Prva seja novega mestnega sveta bo danes v petek, 13. t. m. Na dnevnem redu je konstituiranje odborov.

■ Orla vas pri Braslovčah. V nedeljo 8. septembra t. l. je tukaj umrl posestnik g. Franc Kajtnar v 67. letu starosti. Dolgotrajna in mučna bolezen ga je rešila trpljenja. Bil je skrben in priden oče in gospodar. Domači in sosedje ga bodo težko pogrešali, saj je bil splošno priljubljen. Naj počiva v miru! Svojemc naše iskreno sožalje!

■ Nedeljski sport. To nedeljo bo ob 14.45 na Glaziji tekma za trening med kombinirano mladino SK Celje in vojaškim teamom 39. pehotnega polka. — Isti dan ob 16.30 pa bo na Glaziji podsvetna prvenstvena tekma SK Celje : ZSK Hermes iz Ljubljane.

■ Vpisovanje v Glasbeno Matico. Vpisovanje v tečaj Glasbene Matice v Celju se je že začelo in se bo nadaljevalo še vse te dni. Dne 16. t. m. ob dveh popoldne se zberejo gojenci v Matici k razdelitvi pouka. Poučevalci se bodo vsi instrumenti in solopetje. Stari gojenci, ki se še niso vpisali, se naj vpišejo te dni, da ne bi z zamudnostjo zavlačevali rednega pouka. Oni izven Celja, ki niso več šoloborcev, pa si želijo spopolniti svoje glasbeno znanje, dobi željo potrdilo za dijaško karto. — Kdor čuti kaj zmognosti in talenta, naj ne zamudi priložnosti za vpis v šolo, ki je pod odličnim vodstvom in ima najboljšo učne moči.

■ 50letnica CMD. Moška in ženska podružnica CMD v Celju se pripravljata za proslavo petdesetletnice družbe dne 9. novembra. Celjski delegati dobijo pooblastila za jubilejno skupščino pri predsedniku moške podružnice g. dr. Bavdu na upravnem sodišču. Zeleti je, da bi se članstvo v čim večjem številu udeležilo te skupščine.

■ Dijaštvo celjske gimnazije. Letos je na naši realni gimnaziji 53 dijakov več nego lani. Število dijaštva v vseh razredih je doseglo 952, česar še nikoli ni bilo. Dijakin se je vpisalo 313. V prvem razredu, ki bo imel štiri oddelke, je 129 dečkov in 71 deklet. Zavodu še manjka pet učnih moči, zaradi tega bo treba pouk v začetku skrajšati. Razen tega bodo imeli štirje razredi tudi popoldne pouk.

■ Susnica je že skoro vsa regulirana od izliva do ovinka ceste na Ostrožnem. Delalo se bo še naprej proti Ostrožnemu, dokler bo še kaj sredstev za to.

Gospodarstvo

Splitski kongres agronomov

„V službi naroda“

Koncem preteklega tedna se je vršil v Splitu letni občni zbor Udruženja jugoslovenskih agronomov, združen s kongresom, ki je bil posvećen razmatranju važnih stanovskih in kmetijsko-strokovnih vprašanj. Predsednik udruženja inž. Voja Gjorgjević je v svojem govoru navajal, da je politika gospodarske avtarije, ki so jo vodile malone vse države, doživela popolen neuspeh ter se zelo polagoma in oprezno opušta. Svobodna zamenjava blaga je spet na vidiku in polagoma se rušijo carinski zidovi, s katerimi so se ogradile države. Na to postopno spremembo morajo poljarski vso važnost zlasti agronomi, zakaj njih glavna naloga je, da bodo čim izrazitejše sodelovali pri izgradnji nove gospodarske politike in proizvodnje. Kmetijski proizvodnji, ki je temelj našega gospodarstva, je treba posvetiti največ truda in pozornosti. — Prvi dan kongresa je bil namenjen pred vsem notranjim vprašanjem organizacije. Udruženje šteje 510 članov, v stanovskem pogledu je organizacija skrbela za interese agronomov staleža ter občni zbor z zadostno ugotovitvijo, da brezposelnost ne razjeda agronomskega stanu. Posebno skrb je organizacija posvetila tečajem in ekurzijam ter razpravi o gospodarski zakonodaji in zadržnem zakonu. Pri volitvah je bil izvoljen za novega predsednika dr. Dragomir Čosić, za podpredsednika pa inž. Atanacković. Ob zaključku prvotnega zasedanja je bilo še sklenjeno, da se bo vršil prihodnji kongres v Novem Sadu.

Naslednji dan kongresa je bil izpolnjen z referati. Novi predsednik dr. Čosić je govoril o organizaciji kmetijske službe. Tozadevno je še prav posebno naglasil, da mora ta služba služiti predvsem napredku kmetijske proizvodnje. Ta služba mora imeti značaj službe narodu, tako da bo kmetijsko ljudstvo z zaupanjem zrla nanjo ter jo smatralo, da resnično služi njegovemu napredku. Agronomsko delo mora biti blizu ljudstvu, elastično ter se prilagajati različnim potrebam in koristim kmetijskega življenja. V to svrhu so potrebne reforme samega agronomskega studija ter sprememba tozadevne zakonodaje. — Prejšnji predsednik inž. Gjorgjević je v svojem referatu razpravljao o novem zadržnem zakonu, inž. Arsić pa o načrtu zakona o kmetijskih zbornicah, kjer je poudčrtal, da so te zbornice kmetijskemu stanu nujno potrebne ter jih je zato treba čimprej ustvariti.

Po referatih je kongres sprejel obsežno resolucijo, ki v glavnem navaja:

I. Za kmetijsko službo je treba izdelati načrt zakona, ki mora upoštevati načela: 1. Kmetijska služba mora biti popolnoma neodvisna od upravnih oblasti. 2. Temeljiti mora na osnovi gospodarskih okolišev, dasi se ti tudi ne skladajo z upravnim okrožjem. 3. Kmetijska služba mora služiti izključno napredku kmetijstva ter bodi edino pod nadzorstvom strokovnih kompetentnih forumov. 4. Z zakonom mora biti omogočeno sodelovanje s kmetijskimi gospodarskimi organizacijami, ker se bo edino tako omogočila tesna povezanost in stik med strokovnjaki in naprednimi kmetijskimi vrstami. Vsa kmetijska služba se mora opravljati po tem zakonu in po načelu splošnih koristi za državno skupnost. — II. K načrtu zadržnega zakona pravi resolucija 1. da je v interesu kmetijstva in kmetijskega stanu, da se čimprej izda enoten zadržni zakon za vso državo. 2. Svoboda združevanja in udejstvovanja ter popolna neodvisnost so temeljni predpogoji dobre zadržne zakonodaje. 3. Za uspešno delo zadržne je obvezna revizija zadržne neobhodno potrebna. 4. V zadržni zakonodaji morajo biti merodajna načela solidarnosti in enakosti. 5. Favorizira naj se udejstvovanje specialnih proizvodnih zadržnih in njihov zvez. 6. Za osnovo novega zadržnega zakona se mora vzeti predlog Glavnega zadržnega saveza. — III. Pri izdelavi zakona o kmetijskih zbornicah je treba upoštevati: a) kmetijske zbornice naj bodo popolnoma avtonomne in čim prožnejše v svojem delu ter naj zastopajo maksimalne interese kmetov in kmetijstva kakor tudi dela za napredok kmetijstva. b) da se z ozirom na važnost tega vprašanja predhodno konzultira Udruženje jugoslovenskih agronomov ter upošteva njegove predloge. c) Udruženje smatra, da je ustanovitev kmetijskih zbornic nujna potreba kmetijskega stanu, vsako zavlačevanje pri izdaji tega zakona smatra za hoteno zapostavljanje kmetijskih interesov. Hkratu smatra, da se tako brez kmetijske zbornice prepušča obrambo kmetijskih interesov drugim nepoklicanim ustanovam. — IV. V tej točki se resolucija zavzema za takojšnjo ustanovitev kmetijske šole v Splitu in za ukinitvev prekomernega uvoza rožin in smokve, ki prinaša veliko škodo gospodarstvu Dalmacije.

Za napredek naše živinoreje

Pred 9 leti se je pričelo skromno in tiho delo živinorejcev v Špitaliču pri Konjicah, ki so si nadelo nalogo, dvigniti sloves svoje živine z lastnim delom. Veliko je bilo truda, veliko težav, ki jih je bilo treba prebroditi, da se je prišlo do tega, kar danes hudi živinorejsko selekcijsko društvo Špitalič. Ze ob priliki premovanja leta 1932 je bilo videti uspehe, ki jih živinorejci sami niso pričakovali; ob letošnjem premovanju pa lahko živinorejci v Špitaliču s ponosom poudarijo, da so ustanovili slovensko švic. Ako pogledamo nazaj v 9 letno delo in samo površno ocenimo gospodarsko in kulturno ustvaritev organizacije, se zdi človeku res neverjetno, da se more s takšnim delom v tako kratkem času toliko napredovati. V tej dobi je društvo spravilo v promet okrog 200 komadov plemenske živine, večinoma rodovniških bikov, krav, telic in mladih telet. Rodovniški biki so se pošiljali ne samo po celem konjskem srezu, ampak tudi v celjski, šmarnski, laški in brežiški srez. Poleg odprodaje plemenskega materiala je v celem okolišju (Škedenj, Tolsti vrh, St. Slemen, Suhadol, Žice, Krabek, Loče, Družava vs.) sistematično organizirano rodovniško delo, ki je poleg ogromne gospodarske važnosti tudi velika kulturna pridobitev. Pri tej priliki naj

opozorim na izredno vrednost sivopšenične pasme, ki se v tej organizaciji selekcionira. Ne samo da je ta žival absolutno odporna proti boleznim, je tudi izredno sposobna za delo, ima prvovrstno meso, mlečnost pa se od leta do leta dviga. Najvišja mlekarica v letu 1934 je dosegla čez 4000 l mleka; mirno lahko trdim, da je to pasma bodočnosti.

Rodovniško delo pa se ni omejilo samo na organizacijo v Špitaliču. Sledile so dobremu zgledu Konjice, nato Vitanje in Oplotnica, pripravila pa se tudi v Zrečah. Na ta način bo skoraj ves srez Konjice organiziran na polju govedoreje v podrobnem rodovniškem delu.

Velika škoda je, da se letos ne more vršiti premovanje pri vseh organizacijah, kot je bilo prvotno določeno. Stiska za denar je prisilila kr. bansko upravo, da se vrši letos premovanje samo v Špitaliču in Vitanju in šele drugo leto v Konjicah in Oplotnici. Opozorjamo ob tej priliki vso slovensko javnost, da bo premovanje v Špitaliču, pa tudi v veliki meri v Vitanju eno najlepših v Dravski banovini. Živinorejci, pridite in pogledite uspehe trdega, a vztrajnega dela! Premovanje v Špitaliču pri Konjicah se vrši 23. septembra, v Vitanju pa 24. septembra 1935.

lifikacijo, predpisano z obrtnim zakonom. V tem primeru sme gradbena obrt vdove prevzeti vsa gradbena dela, vendar jih sme izvajati po zakonu samo pooblaščenim poslovođa.

Borzna poročila

Devize.

Ljubljana, 12. septembra. Amsterdam 2957-44—2972-03, Berlin 1756-08—1769-95, Bruselj 51-8250, Milan 2508, Madrid 41-9750, 1424-22—1431-29, London 215-70—217-75, New York 4342-15—4378-47, Pariz 288-50—289-94, Praga 180-97—182-08, Trst 356-53—359-62.

Curij, 12. septembra. Beograd 7—, Pariz 20-26, London 15-1825, New York 30-7375, Bruselj 51-8250, Milan 2508, Madrid 41-9750, Amsterdam 207-65, Berlin 123-60, Dunaj 57-40, Stockholm 78-30, Oslo 76-30, Kopenhagen 67-80, Praga 12-71, Varšava 57-9250, Atene 2-90, Carigrad 2-45, Bukaresta 2-50, Helsingfors 6-69, Buenos-Aires 0-8250.

Vrednostni papirji.

Ljubljana, 12. septembra: 7% inv. posojilo 80—81—80, Vojna škoda 371-50—373—268-50—371, sept., okt., nov. 371—373, dec. 371—373—372, 4% agr. obv. 45—46-75, 7% Bler. 72—72-75—72, 8% Bler. 81—82-50, 7% pos. hip. 6—76—77, 6% beg. obv. 64—64-50—64, Agr. priv. b. 130 d., Dunaj-Zagr. 847—857—852, Dunaj-Beograd 845-85—844-85, Grčija-Zagreb 35-65—36-35—36, Grčija-Beograd 35-02—34-32, Priv. kl. London

Zagreb 232-56—234-16—233-36, Priv. klir. London-Beograd 234-45—232-85, Priv. kl. Madrid-Zagreb 558—568—563, Priv. kl. Madrid-Beograd 570 pon., Trboveljska 95—100, Izis 40 blago.

BLAGOVNO TRZIŠČE

Novi Sad, 12. septembra: Vse je neizpremenjeno. Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Hmelj

Zalec, 13. sept.

Uradno poročilo trž. nadzornika: Promet v Zalcu izredno živahen. Cena pri srednjih kvalitetah Din 23—24 neizpremenjena. Za gladkozelemim blagom izredno živahno povpraševanje ter posamezni hmeljarji to blago nadalje »držijo« čvrsto in tega ne dajo ne za Din 26 in tudi ne za Din 27. V obrobni krajih je večji del blaga že odprodan ter se računa, da se je prodalo že 8000 met. stotov.

Iz šostanjskega, pred vsem pa iz mozirkega okraja prihajajo poročila o nekontroliranem ali vsaj po trgoveh toleriranem poslovanju tekačev, ki na vse mogoče načine hočejo vzdržati ceno hmelja nizko in se pri tem poslužujejo raznih, skoraj umazanih sredstev, kakor uničenje oz. trgiranje pogodbe, sklepne lista itd.

Gospodarske vesti

Komisija veterinarskih strokovnjakov, ki je pred nekaj dnevi zasedala v kmetijskem ministrstvu, se je med drugim bavila tudi z vprašanjem proizvajanja seruma za pobijanje živinskih kužnih bolezni. Komisija je sprejela tale sklep: Po vsestranskem proučevanju je komisija sklenila, da je v interesu naše živinoreje kakor tudi v stališča splošnih državnih interesov v miru in vojni potrebno, da prevzame izdelovanje bioloških in kemijskih preparatov za živinorejske potrebe, zlasti pri pobijanju kužnih bolezni pri živini, država izključno v svoje roke. Za zdaj misli država povečati kapaciteto izdelovanja preparatov, ki jih že izdeluje v svojih zavodih, pa tudi novih preparatov, glede katerih se po kaže potreba, da bo mogla zadovoljiti potrebam vse države. Izdelovanje in prodajanje seruma za svinjsko kugo bo država postopno vzel v svoje roke na način in v času, kakor bo možno v sedanjih razmerah in kakor bo kazalo njenim interesom.

= Sport =

Eksotični gostje v Zagrebu

Egipet : Gradjanski 1:1 (1:0)

Po gostovanjih v Franciji, Švici in Avstriji, je nastopila egiptska nogometna reprezentanca tudi v Zagrebu. Eksotični gostje so privabili na igrišče nad 4000 gledalcev, in so se predstavili kot dober in soliden team. Igrajo tipični »W« sistem. Svoje najboljšie moči imajo v ožji obrambi, njih posebna odlika pa je velika brzina, oster start in igra z glavo. Svoj edini gol so dosegli iz enajstmetrovke, izenačil pa je iz gneče pred golom Perlić.

Olimpijska revija

Prejeli smo drugo številko olimpijske revije »Olympische Spiele 1936«. Izmed članov, ki jih prinaša, so posebne omenbe vredni: Umetnost in gimnastika v Grčiji od L. Gündela, Kurt Doerry ubuja v članku »Od Aten do Berlina« prav zanimive reminiscence na prvo olimpijado 1896. v Atenah, L. Engbert nas vodi »Od starta do cilja« k starim grškim atletom itd. Revijo zopet karisti veliko res krasnih slik in je sploh tehnično, kot smo poudarili že pri prvi številki, revija na višku.

Sportni drobji

Beograjski sportni klub je odpotoval v Švico, kjer bo odigral več tekem. Aca Živković je zapustil Zagreb in je odšel v Francijo, kjer bo igral za pariški Racing Club. To je že tretji zagrebski nogometaš, ki je šel tekom 1 meseca v tujino.

Helena Stephens je letos potokla oba svetovna rekorda na 100 in 200 yrdov, ki jih je držala Poljakinja Stela Walasiewicz. Dosegla je čase 10.4 in 23.2.

Praska nogometna reprezentanca, ki gostuje v Rusiji je po dveh neodločenih tekmah v Leningradu (2:2) in Moskvi (3:3) odpotovala v Kijev, kjer bo nastopila proti reprezentanci Ukrajine, ki je zmagala v Parizu nad Red Star Olimpique s 6:1.

V plavalnem dvoboju Italija:Češkoslovaški, ki je bil v Milanu, so zmagali prvi tesno s 76:74 točkami.

Nov plavalni svetovni rekord je dosegla Den Ouden-ova na 200 m prosto s časom 2:25.3 min.

Na velikih avtomobilskih dirkah v Monzi je zmagal pred 50.000 gledalci na progi 502 km Hans Stuck (Auto-Union) v času 3:40:09 (povpr. hitrost 137.080 km), 2. Nuvolari (Alfa Romeo), 3. Rosemayer, 4. Marinoni.

V Helsinkforsu je premagala nogometna reprezentanca Norveške reprezentanco Finske z rezultatom 5:1 (1:1).

Premog, drva, koks
prodaja
Vinko Podobnik
Tržaška cesta št. 16
Telefon 33-13

Hranilne knjižice
prodate ali kupite
najbolje
potom moje pisarne.
Solidno poslovanje!
Priložite znamko!
Rudolf Zorč, Ljubljana,
Gledališka ul. 12
Telefon 38-10

Cipke, nogavice,
šolski nahrbtniki
najceneje
Amerikanski bazar
Maribor
Jurčičeva ulica 9

Kličite telefon
35-40
za premog, drva in
ogljje
Bartol Anton, Tyrševa c. 46

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plačajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega znatja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znamkah. — Mali oglasi so plačljivi takoj pri naročilu.

KNJIZICO ljubljanske mestne hranilnice do 15.000 Din kupim. Ponudbe na ogl. oddelek lista pod »Nujno«.

HISO z vrtom v bližini Kranja, eno ali dvostanovanjsko, bi kupil upokojenec. Ponudbe pod »Mirno« na ogl. odd. lista.

MOŠKO KOLO v dobrem stanju, solidno in poceni kupim. — Ponudbe z navedbo znamke pod »Kolo 400« na oglasni oddelek lista.

DVO-ALI TRISOBNO STANOVANJE išče mala družina, po možnosti v sredini mesta. Ponudbe z navedbo cene pod »Oktober 5—600« na ogl. oddelek lista.

VABILO na izredni občni zbor Slovensko goriske sadjarske zadruga r. z. z o. z. v Sv. Martinu pri Vurberku, ki se vrši 28. septembra 1935 ob 14. uri v prostorih g. Ivana Črnčiča v Sp. Dupleku z naslednjim dnevnim redom: 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. — 2. Sprememba zadržnih pravil v §§ 1., 16., 18. — 3. Volitev načelstva in nadzorstva. — V slučaju nesklepnosti se vrši pol ure pozneje v istih prostorih in z istim dnevnim redom drugi občni zbor, ki sklepa pravoveljavno neglede na število navzočih članov. Načelstvo.

ZA BOLNO, STAREJSO DAMO iščem primerno žensko osebo, ki bi bila pripravljena in sposobna za dnevno in nočno postrežbo. Nudim dobro hrano in plačo po dogovoru. Pismene ponudbe na upravo lista pod značko: Dobra postrežba št. 4.

Navedila k obrtnemu zakonu

Ker nekateri nepravilno razlagajo in izvajajo nove določbe čl. 10 obrtnega zakona, je v svrhu pravilnega izvajanja teh določb na podlagi čl. 418 in 460 obrtnega zakona ministrstvo za trgovino in industrijo izdalo tale navodila:

Po določbah čl. 10 obrtnega zakona lahko obrti opravljajo tudi javne trgovske in komanditne družbe, če je najmanj eden izmed članov družbe, ki je v zmislu sklenjene pogodbe oz. trgovskega zakona pooblaščen zastopati in voditi družbo, izpolnil pogoje, ki jih zakon predpisuje za samostojno vršitev doličenih obrti. Te določbe se zato nanašajo izključno na javne trgovske in komanditne družbe, ustanovljene v smislu veljavnega trgovskega zakona, ne pa tudi na navadne družbe, ustanovljene po določbah splošnega civilnega zakona, ki lahko opravljajo obrt samo v takšnem primeru, če so ti družabniki izpolnili pogoje, ki jih predpisuje obrtni zakon za samostojno opravljanje takšnih obrti. Zato bodo splošne upravne oblasti pred podelitvijo pooblastil ali dovoljenj javni trgovski in komanditni družbi za izvrševanje obrti zahtevale dokaz o tem, da družba kot taka že obstoji. Pristojna splošna upravna oblast se bo obenem prepričala, ali ima kateri izmed članov družbe, ki izpolnjuje pogoje za samostojno izvrševanje obrti, tudi pravico zastopati in voditi družbo.

Na podlagi sklepa ministrstva za trgovino in industrijo sme vdova, ki ima pravico nadaljevati gradbeno obrt svojega moža, vršiti to obrt samo pod pogojem, da postavi poslovođa s kva-

Opr. št. 3815/2-1935-1.

Razpis

Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu, zastopan po Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev v Ljubljani bo oddal pri gradnji »Zdravstvenega doma viteškega Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja« v Kranju sledeča dela:

1. težakša, zidarska in železobetonska dela;
2. tesarska dela;
3. kleparska in krovska dela.

Ponudbe se morajo vložiti za vsako skupino posebej ali pa skupno za vse tri skupine.

Ponudbe in vse priloge morajo biti spisane na predpisanih tiskovinah in morajo biti pravilno kolkovane.

Ponudbe v zapečatenih ovojih z napisom: »Ponudba za izvršitev pri gradnji »Zdravstvenega doma viteškega Kralja Aleksandra I. Ujedinitelja« v Kranju se morajo vložiti v vložišču Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva cesta 20/I najpozneje

do 26. septembra 1935 do 10. ure dopoldne.

Brzojavno ali telefonsko najavljene odnosno naknadno vložene ponudbe se ne bodo vpoštevale.

Ponudna obravnava se vrši dne 26. septembra ob 10. uri dopoldne v pisarni Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, Miklošičeva c. 20, soba št. 212, proti povrnitvi stroškov.

Vse za razpis potrebne razpisne pripomočke dobe reflektanti v pisarni Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani, soba št. 201, proti povrnitvi stroškov. Vsa potrebna pojasnila se dobe pri nadzornem inženjerju ing. Marjannu Mušiču, Ljubljana, Za Bežigradom št. 12, odnosno v pisarni urada, soba št. 201.

Ljubljana, dne 11. septembra 1935.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev
v Ljubljani.

Moralni obraz filmske Amerike

Ameriški filmski svet tone v valu sramotljive čednosti. Poštenost, moštost in vse te čednosti predvojnega življenja prihajajo pri filmu zopet v veljavo. Libreti novih filmov so spet osnovani na stari naši prislovlci »Pošteno najdalje traja«. Spet se obsoja zlo in se kaznuje, dobro pa se hvali in poplakuje. »Dami s kamelijami« je odpuščena njena grešnost samo zato, ker se je bliža grobu. Ko pa postaja ameriški film moralen, se opoteka iz ekstreme v ekstrem in se utaplja mnogokrat v golih naivnostih. Ni treba, da bi navajali primer za to. Ko sodimo o vrednosti takih filmov, nam je zares žal, da so v to globino izginile girls in garsonke. Kakor v ničemer ne pozna Amerika mere, tako ji manjka mera tudi v filmu. To prenapetost in pregonnost standardnega ameriškega filmskega libreta se lahko najbolj presodi iz filmov, posnetih po življenju gangsterjev. Znani francoski dramatik Marcel Achard je zabeležil v tem pogledu značilno dogodbico: Darryl Zamick, šef produkcije družbe Warner Brothers, je čital v listih, da je bilo v Chicagu tekem enega tedna alkoholne vojne postreljenih okoli 40 gangsterjev. »Tale je vendar novinska vest« je vzklilnil in zato tole ljudje čitajo, jaz bom pa tole vrtil. Darryl Zamick je začel izdelavati filme o gangsterjih.

Zločinci so postali filmski junaki. Dolgočasnega zaljubljenca, ki je kar prekipeval od ljubeznive sentimentalnosti, je zamenjal na platnu grobjan z dobrim srcem, ki se z revolverjem v roki bori proti družbi in ne pogine prej, dokler ne odpravi s sveta vsaj dvajset sebi podobnih surovežev.

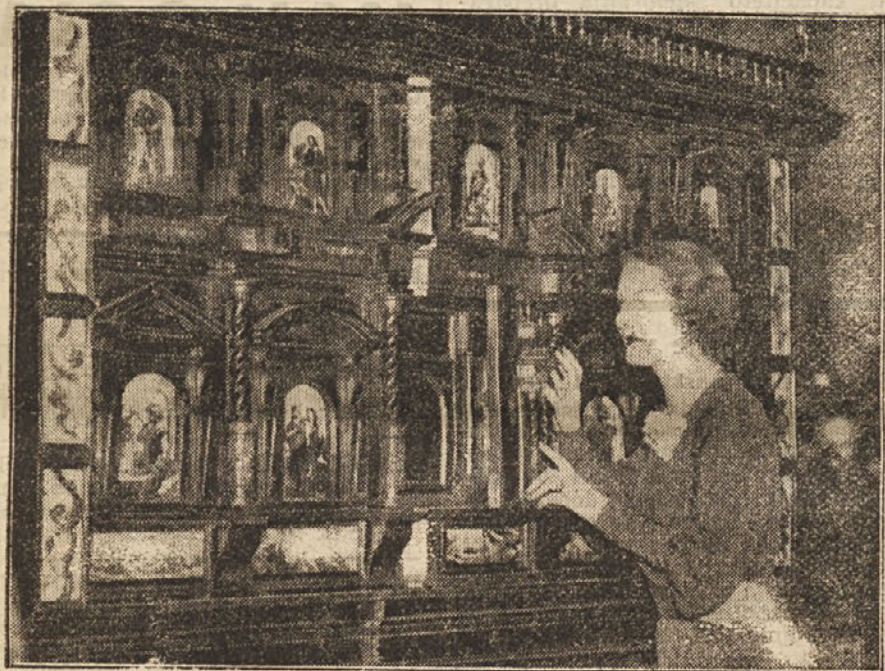
Ko je bila prohibicija odpravljena, je bilo treba najti nekaj drugega, kajti tiho-tapec alkoholnih pijač in gangster sta povsem izgubila svojo privlačnost in popularnost. Tako je zavalovala poplava nežnosti in nastali so zlati časi za velike muzikalne komedije in na platnu so prikazovali Musikhalle pa tudi velike vojaške in morna-

riške parade, okvirjene z melodijami tanga blues in rumbes.

Delo je zahtevalo novih senzacij, ki vplivajo »naravnost na srce«. Gangsterja pa vendar ni bilo več mogoče porabiti. Stopil je zato na pozornico njegov večni sovražnik: policaj.

Toda niso ga zamenjali v sto in sto filmih osmeševali in ga prikazovali, kako se vmešava v stvari, ki se ga ne tičejo. Niso ga zamenjali prikazovali v neprijazni luči napram zločincem. S tem so samo še ojačili predsodek, ki se še davno ni preživel. Atavizem, ki korenini globoko v duši svobodnega človeškega bitja proti tlačitelju. Kar pomislimo, da noče noben pobiti v igri »ravbarji in žandarji« biti »žandar«, temveč da hoče biti vedno »ravbar«. Zato je bilo treba postopati polagoma in tako se je rodil prvi film, ki se še podaja temu čustvu občinstva. Film, ki še s svojim naslovom ugađa temu odporu, film: »Mimo zakona«, ki pa že previdno začenja pravilno vrednotiti policaja. Mlad mož hoče maščevati svojega tovariša-detektiva, ki so ga ubili gangsterji. Vstopi v policijo in po mnogih nevarnih spopadih pobije enega za drugim: celo tolpo, ki je ubila njegovega prijatelja. Toda ne spregledajte, da je postal policaj morda zato, da bi služil pravici, temveč postal je policaj, da bi služil maščevanju. V dobi gangsterjeve slave se je postavil gangster sam proti družbi, posameznik proti brezimeni tolpi. Policaj pa se bori sam proti združbi zločincev, ki ostanejo kot poedinci povsem brez imen. V našem slučaju so samo vloge izmenjane.

In prav v tem je nova poteza. Še nekaj takih filmov, pravi Marcel Achard in lopovi bodo popolnoma izgubili svojo pustolovsko romantiko in mikavnost. To ne bodo potem več slavni izobčenci človeške družbe, o katerih se pišejo reportaže v listih, temveč brezimeni, neznani zločinci, katerih karijera se zaključí s treskom vrat v ječi.

Omara smrti Lukrecije Borgije.

Omara smrti je te dni razstavljena v Londonu. Sedanji lastnik zahteva za proslulo omaro 648.000 dinarjev. Zelo bogato okrašeno omaro je Cezar Borgia daroval svoji sestri Lukreciji. Omara se je odpirala z zastrupljenim ključem. Kdor ni poznal skrivnosti ključavnice, ga je pri odpiranju pičila posebna igla v roko. Običajno je po nekaj urah nesrečnež zastrupljen izdihnil. Omara je igrala v življenju Lukrecije Borgije strahotno, zločinsko vlogo.

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Od prvega trenutka ga je nekaj priganjalo, naj ne verjame, da se je tale njihov zagonetni sin izselil ali da je vso to zadevo zaspal. Vtepel si je v glavo, da ga bo iskal in ne bo prenehal prej, dokler ga ne izgrebe.

Drugi sled je bil nekaj podobnega. Ljudje iz Volosnjanke niso vedeli nič točnega zoper Glaserja, toda na sumu so ga imeli. Kakor da je ta sum sam povzročil! Dva dni potem, ko se je vse prevallilo, je osumjenec izginil iz Volosnjanke. Njegova rodbina je seveda namigavala, da se je odpeljal za trgovskimi posli v Galicijo. Toda pozornost je vzbudilo, ko je izginila tudi njegova žena in njun otrok. Čez nekaj časa se je pripeljal v Volosnjanko agent madžarske zavarovalnice in trdil, da je videl pred nekaj dnevi v Debrecinu Glaserja in njegovo rodbino na kolo-dvoru. Niso imeli mnogo prtljage, kakor če bi se selili, in po tem je sodil, da so se na Madžarskem že nastanili. Potem so si začeli zaupovati, kar so vedeli o Glaserju. Ko se je pripeljal Časlavský, je bilo že ustaljeno mnenje, da je bil Glaser ovaduh in da je zbežal, ker se je bal, da ga ne bi sodišča republike kaznovala.

Časlavský je o tem premišljal ter trdno sklenil, da ne bo pokazal, kaj ve o tem begu. Ni bilo za Astenburga močnejšega pomočnika, kot bi bil tale Glaser, če bi bil prisiljen izdati, kaj ve o tem.

Ko se je ves zadovoljen vrnil s svojimi dokazi in fotografijami v Prago, je pomislil, da poišče tudi tega zagonetnega sina in da izpregovori z njim, pre-

123

den izroči pridobljeno snov sodišču. Ta človek se je imenoval Danijel in opravljal isto rokodelstvo kakor on — bil je pravnik. Če je bil res v Pragi, kakor so trdili ljudje iz Volosnjanke, ga ne bo težko najti. Zadostovalo je, da se zveže z advokatsko zbornico in jo vpraša, ne da bi vzbudil pozornosti. Advokatska zbornica mu je dala presenetljiv odgovor. Danijel je bil koncipijent pri doktorju Wolffu.

To pomeni, da je sedel ves ta čas pod isto streho z morilcem svojih staršev.

Ko je to izvedel, bi bil najrajši opustil nadaljnje iskanje. Zakaj izvedel bi lahko le take stvari, ki bi obtožbi škodovala. Advokatska zbornica mu je sporočila, da je Danijel v juniju zapustil službo in da druge ni našel. Junij — to se je ujemalo. V juniju je vse to izbruhnilo, v juniju je Danijel zapustil službo pri stricu morilca in ni iskal več druge. Sovislost mu je bila jasna. Danijel je prejel podkupnino, da bo molčal in izginil. Morda je res že v Zedinjenih državah. Ali pa čaka kje v skrivališču, da se vse to prežene, in potem bo z denarjem teh ljudi odprl na Slovaškem pisarno. Tako, kakor se mu je zdaj kazal, ga prav za prav ni več potreboval. Ima mnogo priči, da je dal Bernard Astenburg ustreliti nedožne in ima celo fotografijo zblaznele deklice. Navsezadnje bo za njega samega govorila fotografija nagrobnega spomenika, ki ga je dal postaviti na grob svojih staršev, preden je bil podkupljen. Toda nekaj mu ni dalo miru in ga je izpodbujalo, da se je neprestano vračal k Danijelu. Morda je bilo predvsem to, s čimer se je najčeste baval. Če je bil to denar Astenburgov, ki mu je zamašil usta, kaj če bi poskusil to, da bi njegov denar zmagal nad denarjem Astenburgov? Če da več, bo morda razvezal jezik temu čudnemu človeku, ki se mu ne mudi, da bi maščeval svoje starše, ko jih je maščeval s spomenikom. Kako sladko bi bilo, če bi mogel privedi pred sodišče tega človeka...

Patialski maharadža v Evropi. V Berlinu je došel maharadža s Patiale, ki ga je angleški kralj odlikoval s kraljevsko častjo.

Kače

Kakor mnogi vsak dan, gre tudi danes mlad Siamec po izhojeni železniški progi. Z enakomernimi, prožnimi koraki prestopa s praga na prag. Nenadoma obstane. Med dvema pragoma leži pred njim na razbujenem prodcu majhna lesketajoča se kača. Mladenič si jo ogleda. Žival spada med najbolj strupene male plazilke. Z bosimi nogami jo previdno prestopi in gre brezskrbno svojo pot. Kača pa mirno dremlje dalje, da bo pozneje nekoč usodna za koga drugega.

In kakor je napravil tale Siamec, tako delajo vsi. Kar pri miru puste te smrtonosne plazilke, ki bi jih mnogokrat prav lahko ugonobili. Prav zaradi tega pa se plazijo v ogromnem številu okoli: po džunglah, poljih, po vasicah. Vse v vrtove in hiše velemešta Bangkoka zalezejo. Ne prestana strašna nevarnost za domačine — ki so se pa navadili nanjo.

Tako je mogoče, da se je v bližini glavnega mesta zgodilo tole:

Nasip za novo železnico se vleče preko obširnih, sedaj zaplavljenih riževih polj. Čeprav je rano jutro, že solnce in razžarjena sopara trepeta v zraku. Nebo je čudno svetlo.

Ob železniškem nasipu capljata dva z merilnimi pripravami otovorjena slamska kulija. Vesela in brezskrbna uživata svoje priprosto žitje. In igračkasto kot otroka se zanimata za najbolj postranske stvari.

Prvi obstane. Napeto pregledava tla pred seboj. Saj je vendar nekaj zašustelo v travi. In sedaj je nekaj smuknilo v luknjo kraj steze. Na vsak način je treba videti, kaj da je. Kulij se skloni, radovedno išče luknjo ter razgiba trave in bilke. Nakrat

zmakne roko. Pičila ga je kača. Še pre-dobro pozna neznatno ranico. Natančno si jo ogleda, se zdrzne in posivi.

Drugi pristopi, si ogleda na iztegnjenem prstu one štiri male pikice, ki so jih usekali ostri kačji zobje. Pa se še ta zdrzne. Oba bulita na komaj vidne uske line.

Pa izreče drugi ime, ki mu kar neče z jezika. Še bi rad dvomil, še ne bi rad verjel v neizogibnost. Ampak smrtnopičeni mu spokojno prikima. Tudi on je iz ranice spoznal najstrupenejšo malo plazilko.

Nehote vtakne prst v usta in krčevito sesa. Ampak to ne pomaga. On to ve. Ve tudi, da ni nobene pomoči več. Zaveda se, da mu je živeti samo še nekaj ur.

Težkega srca golčita mladeča. Tako nenadoma na smrt obsojeni ima samo še eno željo: videl bi rad še enkrat svojo mater in se poslovil od nje. Tovariš je takoj pripravljen prevzeti na svoja ramena še njegovo breme.

Pospešita, da bi došla tujega inženjerja, ki je z nadzornikom neke spredaj. Evropec sliši za seboj tiho klicanje, se ustavi in vznejevoljen se obrne: »Kaj pa je spet?«

Ponižno pristopi nesrečnež in pravi: »Sa-hib, rad bi se vrnil domov.« Vidi mračni odklanjajoči inženjerjev obraz in utemelji svojo nenavadno prošnjo: »Pravkar me je pičila kača in ne bom več dolgo živel.«

Začuden in nekako osupel motri inženjer oba domačina. Ogleda se drugi in pove domače ime kače. Nato premotri indijski nadzornik z vso pozornostjo usekano ranico. Še vedno dvomeči inženjer vprašujoče zre v nadzornika. Ta prikima.

Sedaj doume tudi Evropec strahotni položaj.

»Takoj izrežite rano in izsesajte. — — — Tristo vragov, če bi imeli vsaj serum s seboj — — —! Nimate vsaj salmijaka pri sebi?« Ves trepeta od razburjenja in živčno brska po vseh žepih.

Indijec pa odkima: »Tu ni mogoče pomagati! Pičila ga je ena od najbolj strupenih kač. Čim manjše so, tembolj so nevarne. Prav nič se ne da pomagati!«

»Mora se! Na vsak način! Vse je treba poskusiti.« razkačeno ugovarja belokožec. »Teci brž na železniško reševalno postajo.« vpije na kulija. »V pol ure si lahko tam.« Živo mu kaže z roko smer.

Z dobrodušnim smehljajem zre pičeni v razvnetega moža. Kaj pa tale ve o kačah?! Nato se gostobesedno oprostí, da mora zapustiti Sahiba med delom.

»Dobro, že dobro! Samo teci, teci nazaj! Hitro! Brž! Pospeši! Morda te bodo vendar še rešili.«

Kulij se ponižno zahvali. In gre počasi in spokojno svojo pot. Njemu se ne mudi: še nikdar v življenju se mu ni nikamor mudilo.

Njegov pogled objema širna riževa polja, ki jih je svoj čas obdelaval. Pogleda nazgor. Toda tam je sama bleščeča svetloba: nobene zvezde ni videti, ki mu bo morda bodoča domačija.

Evropcu ves dan ne gre prigoda iz glave. Vznemirja ga zadeva. Pozno popoldne se vrača v Bangkok. In takoj krene k nizki, leseni kuliji bajti. Tam izve, da je pred dvema urama umrl. Spokojno in ne da bi tožil. Malokdo se je zmenil za to.

Bil je eden od onih mnogih tisočev, ki padajo vsako leto kot žrtev kač in ki zapuste tiho in brez hrupa to zemljo.

Čitajte in razširjajte

»Glas naroda«!

Slednjič se je odločil, da najde vsaj to, kje stanuje.

Spet se je srečal z nečim, kar ga je docela osupilo. Začel je seveda iskati po Pragi, čeprav si ni mnogo obetal; bil je trdno prepričan, da je ta človek že za mejo. Toda na njegovo vprašanje so mu v popisovalnem odelku policije rekli, da stanuje doktor Štefan Danijel v Ječni ulici št. 18.

Torej ni izginil iz Prage! Kako naj si to tolmači? To je bil višek cinizma? Ali pa je bilo to nekaj drugega? Nekaj, kar se mu je neprenehoma oglašalo v duši ter mu prigovarjalo, naj ne poskuša rešiti te uganke. Nekaj ga je izpodbadalo, naj se dela, kakor da sploh ne ve, da živi sin ustreljenih staršev. Toda to je bilo preveč zagonetno in Časlavský je bil kakor obseden. Moral je vnikniti v to. Nekega dne se je napotil v Ječno ulico.

8.

To je bila hiša starega tipa z velikansko vežo in tako svetlim palačnim stopniščem, da so se prav do prvega nadstropja dobro videle vse fotografije v reklamnih skrinjah, ki jih je imel razstavljene neki fotograf. Danijel je stanoval v drugem nadstropju pri gospe, ki je oddajala sobe. Pri njej je izvedel, da Danijela ni doma, da pa prihaja praviloma domov ob štirih. Manjkalo je le nekoliko minut do štirih. Časlavský je rekel, da počaka zunaj, in je hotel oditi. Toda gospa je zaklicala »pozor, zdi se mi, da slišim njegove korake«. Takoj nato je nekdo vtaknil ključ v vrata in vstopil. Gospodinja je rekla: »To je gospod Danijel.« Potem se je obrnila k svojemu najemniku: »Tale gospod vas je prišel obiskat.« Danijel se je priklonil Časlavskemu in se odkril. »Prosim!« odprl je vrata ter ga spustil v svojo sobo.